

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie

Role a fungování Klubu českých turistů
v cestovním ruchu
Bakalářská práce

Autor: Ivana Fialová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D.

Hradec Králové

Duben 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem uvedenou bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne: 30. 4. 2015

Ivana Fialová

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Alexandru Gregarovi, Ph.D. za vedení a podporu.

Děkuji velice svému manželovi Miroslavovi za nesmírnou podporu během celého studia a svým dětem a mamince, že mi věřili.

Anotace

Cílem bakalářské práce zvané Role a fungování Klubu českých turistů v cestovním ruchu, je zjistit, jakou roli zastává Klub českých turistů (KČT) v cestovním ruchu. V první části jsou představeny hlavní úkoly, které KČT považuje za nejdůležitější pro rozvoj cestovního ruchu. Především je to podpora turistiky, značení turistických tras, ochrana přírody a kulturních památek. Druhá část se věnuje historii. Popisuje vznik Klubu českých turistů, jeho vývoj od založení do současnosti, popisuje začátky různých forem turistiky, všímá si také členské základny. Další část se věnuje způsobu značení turistických tras a jejich rozvoji za období posledních pěti let. Následuje představení aktivit a činností, kterými se klub zabývá, které organizuje a které hrají významnou roli v rozvoji cestovního ruchu. Konec práce představuje výsledky průzkumu, zhodnocení a doporučení ke zlepšení.

Annotation

The aim of the bachelor thesis called The role and functioning of the Club of Czech tourists in tourism, is to determine what is the role of the Czech Tourist Club (KCT) in tourism. The first part presents the main challenges that the Club considers it important for the development of tourism. First of all it's support of tourism, marking hiking trails, nature conservation and cultural heritage. The second part is devoted to the history. Describes the emergence of the Czech Tourist Club, its development since the establishment to the present, describes the beginnings of different forms of tourism, and also the membership. Another part deals with the method of marking hiking trails and their development during last five years. Then follows a presentation of the activities in which the club engaged, organized and have an important role in the development of tourism. The end of the work presents the results of the survey, evaluation and recommendations for improvement.

Klíčová slova

Klub českých turistů, cestovní ruch, značení turistických tras, cyklotrasy

Key words

The Club of the Czech tourists, tourism, hiking trails, cycle routes

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	CÍLE A METODIKA PRÁCE	3
2.1	HYPOTÉZY	3
2.2	VÝZKUMNÉ DOTAZY	4
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	6
3.1	TERMINOLOGIE	6
3.2	DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	7
3.3	KLASIFIKACE CESTOVNÍHO RUCHU	9
3.4	TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCH	10
4	PRAKTICKÁ ČÁST	11
4.1	POSLÁNÍ A HLAVNÍ ÚKOLY KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ	11
4.1.1	<i>Značení turistických tras.....</i>	<i>11</i>
4.1.2	<i>Podpora různých druhů turistiky</i>	<i>11</i>
4.1.3	<i>Turistika pro všechny.....</i>	<i>12</i>
4.1.4	<i>Ochrana přírody a kulturních památek</i>	<i>12</i>
4.2	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ	12
4.2.1	<i>Odbor KČT</i>	<i>13</i>
4.2.2	<i>Oblasti KČT</i>	<i>14</i>
4.2.3	<i>Ústředí KČT.....</i>	<i>15</i>
4.2.4	<i>Stanovy KČT.....</i>	<i>15</i>
4.3	HISTORIE KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ	16
4.3.1	<i>Vznik Klubu českých turistů</i>	<i>16</i>
4.3.2	<i>Světová výstava v Paříži 1889</i>	<i>17</i>
4.3.3	<i>Jubilejní výstava v Praze 1891</i>	<i>17</i>
4.3.4	<i>Začátky pěší turistiky.....</i>	<i>18</i>
4.3.5	<i>Začátky značení turistických cest</i>	<i>18</i>
4.3.6	<i>Začátky lyžařské turistiky</i>	<i>18</i>
4.3.7	<i>Způsob financování</i>	<i>18</i>
4.3.8	<i>Začátky budování ubytoven a chat</i>	<i>19</i>
4.3.9	<i>Vývoj členské základny</i>	<i>19</i>
4.3.10	<i>Období 1918 - 1938.....</i>	<i>19</i>
4.3.11	<i>Období 1938 – 1989</i>	<i>22</i>
4.3.12	<i>Období po roce 1989</i>	<i>22</i>

4.4	ZNAČENÍ TURISTICKÝCH TRAS.....	22
4.4.1	<i>Historie značení.....</i>	23
4.4.2	<i>Metodika značení turistických tras v České republice</i>	23
4.4.3	<i>Metodika značení turistických tras v evropských zemích</i>	24
4.4.4	<i>Funkce značkaře</i>	24
4.5	METODIKA ZNAČENÍ	25
4.5.1	<i>Značení turistických tras pro pěší turistiku</i>	26
4.5.2	<i>Značení turistických tras pro lyžaře</i>	27
4.5.3	<i>Značení turistických tras pro cyklisty.....</i>	27
4.5.4	<i>Značení turistických tras pro vyjížďky na koni</i>	29
4.5.5	<i>Značení turistických tras pro vozíčkáře</i>	30
4.5.6	<i>Zhodnocení nárůstu značených tras 2009 – 2013</i>	31
4.6	VÝZNAM ZNAČENÍ PRO ROZVOJ CESTOVNÍ HO RUCHU	32
4.6.1	<i>Hrady a zámky.....</i>	32
4.6.2	<i>Církevní památky.....</i>	32
4.6.3	<i>Chráněná území</i>	33
4.7	AKTIVITY A ČINNOSTI KČT	33
4.7.1	<i>Sekce metodická.....</i>	33
4.7.2	<i>Sekce přesunů.....</i>	33
4.7.3	<i>Sekce rodinné turistiky</i>	34
4.8	TURISTICKÉ POCHODY PRO VŠECHNY	34
4.8.1	<i>Pochod Českým rájem za Rumcajsem, 48. ročník.....</i>	34
4.8.2	<i>Pochod Praha - Prčice, 49. ročník.....</i>	35
4.8.3	<i>Pochod Za posledním puchýřem, 43. ročník</i>	35
4.9	TURISTIKA PRO RODIČE S DĚTMI.....	35
4.9.1	<i>Projekt Toulavý kočárek.....</i>	35
4.10	TURISTIKA PRO MLÁDEŽ-ASOCIACE TOM (A-TOM).....	36
4.11	TURISTIKA PRO LIDI NA VOZÍČKU	36
4.12	CYKLOTRASY, CYKLOSTEZKY	37
4.13	TURISTICKÉ CHATY A UBYTOVNY KČT.....	37
4.13.1	<i>Jiráskova chata na Dobrošově u Náchoda.....</i>	38
4.13.2	<i>Chata Skalka v Beskydech.....</i>	38
4.13.3	<i>Bezručova chata, plánované dokončení v roce 2015.....</i>	38
4.13.4	<i>Další chaty ve správě KČT</i>	39
4.13.5	<i>Turistické chaty certifikované KČT</i>	39
4.14	ROZHLEDNY	40
4.14.1	<i>Petřínská rozhledna, postavena r. 1891.....</i>	41
4.14.2	<i>Rozhledna Žalý, postavena r. 1892</i>	41

4.14.3	<i>Rozhledna na Dobrošově, postavena r. 1895</i>	41
4.14.4	<i>Další rozhledny provozované KČT</i>	42
4.15	NAUČNÉ STEZKY	42
4.15.1	<i>Planetární stezka v Hradci Králové</i>	43
4.15.2	<i>Naučná stezka Čertova strouha</i>	43
4.15.3	<i>Po stopách Karolíny Světlé</i>	43
4.16	ČASOPIS TURISTA.....	43
4.17	MUZEUM TURISTIKY	44
4.18	TURISTICKÉ INFOCENTRUM.....	45
4.19	OBRAZOVÝ ATLAS.....	45
4.20	TURISTICKÉ MAPY A PRŮVODCE	45
4.20.1	<i>Zelená edice - turistické mapy</i>	45
4.20.2	<i>Žlutá edice – cykloturistické mapy</i>	46
4.21	PARTNEŘI A SPONZOŘI	46
4.21.1	<i>Spolupráce s CzechTourism</i>	46
4.21.2	<i>Spolupráce s Českým olympijským výborem</i>	47
4.21.3	<i>Spolupráce s městy, regiony, kraji</i>	47
4.22	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	47
4.23	ČLENSTVÍ V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	48
4.24	VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY A ODBORŮ (2009-2013).....	49
4.25	VÝVOJ POČTU POŘÁDANÝCH AKCÍ (2009-2013)	49
4.25.1	<i>Počty turistických akcí celkem</i>	50
4.25.2	<i>Počty akcí pro mládež</i>	51
4.25.3	<i>Počty akcí pro rodiny s dětmi</i>	51
4.25.4	<i>Počty akcí pro seniory</i>	52
5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	53
6	ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	55
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
8	PŘÍLOHY	61

1 ÚVOD

Touha cestovat, poznávat blízké i vzdálené kraje je odvěká. Cestování patří k životu a lidé cestují, aby zažili něco nového a neobvyklého, touží se setkávat se s jinými lidmi, poznávat historii, kulturu a přírodu. Z cestování se postupně vyvinul jev, kterému v současné době říkáme cestovní ruch.

Cestovní ruch postupně přerostl ve fenomén, který nemá v historii obdoby a postupně se stal neodmyslitelnou součástí životního stylu. Cestovního ruchu se denně účastní miliony lidí na celém světě. Existuje mnoho firem, organizací, institucí a spolků, které v souvislosti s cestovním ruchem nabízejí své služby. Jedním z nevýznamnějších spolků v naší republice je Klub českých turistů (KČT). Z původně úzké skupiny nadšenců pořádajících pěší túry po okolí, se spolek postupně stal velmi oblíbenou a významnou společenskou organizací. Velmi rychle přibývalo členů spolku bez ohledu na věk a společenské postavení. Spolek měl zásadní vliv na rozvoj turistiky.

Turistika je jednou z významných forem cestovního ruchu v našich zemích. Prostřednictvím turistiky, která se stala oblíbenou činností veřejnosti, došlo k rozvoji dalších služeb spojených s cestovním ruchem.

Historie Klubu českých turistů je dlouhá, letošní 126. výročí od založení je toho důkazem. Smyslem, hlavní rolí a posláním klubu, je podporovat a rozvíjet turistiku, zdravý životní styl, pobyt v přírodě, napomáhat ochraně přírody, krajiny a kulturních památek. Všechny tyto činnosti znamenají podporu domácího cestovního ruchu.

Cílem práce bude zjistit, jakou roli a jakým způsobem funguje Klub českých turistů v cestovním ruchu.

První část práce představuje hlavní poslání a úkoly, které KČT považuje za nejdůležitější body své existence a za důležité pro rozvoj cestovního ruchu a které má klub zakotvené ve svých stanovách a podle kterých jedná. Dále představí organizační strukturu, především z jakých částí je organizace tvořena.

Druhá část je věnována vzniku a historii Klubu českých turistů, začátkům různých druhů turistiky. Zmíněn bude i vývoj členské základny, který byl ovlivněn zájmem veřejnosti o turistiku a pohyb v přírodě. Vývoj členské základny je zajímavý, neboť členové klubu jsou aktivními účastníky cestovního ruchu.

Třetí část je věnována vývoji, způsobu, údržbě a dalšímu rozvoji značení turistických tras. Značené turistické trasy podporují turistiku, jsou významným nástrojem návštěvníckého a destinačního managementu, umožňují bezpečný pohyb ve volné přírodě a často slouží jako jediný přístup do chráněných území. Bez značených tras by byl výrazně omezen cestovní ruch v České republice. Značení tras a jejich údržba jsou výsledkem bezpočtu hodin práce dobrovolníků- značkařů, kteří ve svém volném čase chodí po krajině, vyznačují nové turistické trasy, opravují a udržují stávající značení, vyměňují poškozené značky.

2 Cíle a metodika práce

Cílem bakalářské práce bude zjistit, jakou roli zastává a jakým způsobem funguje Klub českých turistů (KČT) v oblasti cestovního ruchu. Klub českých turistů přispívá k podpoře cestovního ruchu prostřednictvím značení turistických tras a jako společenská organizace slouží k setkávání lidí se zájmem o turistiku.

2.1 Hypotézy

Na začátku byly vysloveny dvě hypotézy. Cílem bakalářské práce bude je potvrdit nebo vyvrátit.

Hypotéza první

První hypotéza předpokládá, že za posledních pět let přibylo množství značených turistických tras. Jedním z hlavních úkolů KČT, který je zakotven ve stanovách klubu a který významným způsobem podporuje cestovní ruch, je právě budování značených turistických tras a jejich následná údržba. Značené trasy přispívají k rozvoji různých forem turistiky jako zdravého životního stylu a podporují cestovní ruch v České republice. Prostřednictvím turistiky dochází k čerpání dalších služeb, především stravování, ubytování a dopravy.

Hypotéza druhá

Druhá hypotéza se týká členské základny a předpokládá, že aktivních členů KČT přibývá. Členové klubu a jejich rodinní příslušníci a další příznivci, jsou aktivními účastníky cestovního ruchu, neboť využívají služby stravovací, ubytovací, dopravní (vlakové a autobusové), platí vstupné při návštěvě památek, kupují pohlednice, mapy a turistické průvodce, upomínkové předměty a suvenýry. Zároveň KČT plní funkci společenskou, protože dochází k setkávání lidí, kteří mají zájem o turistiku, objevování a ochranu přírody, poznávání naší země a její historie a tím k vlastní kultivaci sebe sama.

2.2 Výzkumné dotazy

Pro výzkum byla zvolena metoda dotazování. Byly vypracovány výzkumné otázky. Odpovědi byly získávány při osobních rozhovorech, telefonicky, dotazníkovým šetřením a prostřednictvím mailové korespondence.

Údaje pro první hypotézu byly získány prostřednictvím dotazníkového šetření.

Bylo třeba zjistit údaje o tom, zda a jak se vyvíjel počet značených tras. Pro výzkum bylo stanoveno období v rozmezí let 2009 až 2013. Výzkumný dotaz byl zaslán na ústředí Klubu českých turistů. Prostřednictvím telefonický rozhovorů a mailové korespondence s generálním sekretářem KČT, panem inženýrem Nováčkem [41], byly získány odpovědi na výzkumné dotazy:

Kolik přibýlo v období let 2009-2013 značených turistických tras pro jednotlivé druhy turistiky?

- pro pěší turistiku
- pro cykloturistiku
- pro lyžařskou turistiku
- pro hipoturistiku
- pro vozíčkáře

Další dotaz se týkal vývoje členské základny ve sledovaném období:

- kolik bylo celkem evidováno členů KČT
- kolik bylo celkem evidováno odborů KČT

Údaje pro ověření druhé hypotézy byly získány díky laskavosti a pomoci předsedů odborů [4]. Cílem dotazování bylo zjistit, zda a kolik akcí kluby každoročně organizují. Pod pojmem akce jsou míněny veškeré výlety, pochody a turistické zájezdy, které jsou organizovány jak pro členy klubu, tak pro zájemce z řad veřejnosti. Nabídka je široká pro všechny věkové kategorie. Některé akce jsou určeny rodinám s malými dětmi, některé jsou navrženy tak, aby byly vhodné pro seniory, jiné jsou zaměřené na větší děti a mládež. Výzkumné otázky byly rozeslány na e-mailové adresy předsedů odborů. Adresy jsou veřejně přístupné na internetových stránkách KČT. Někteří předsedové e-mailové adresy nemají.

Předsedové odborů byli požádáni o odpovědi na níže uvedené otázky (sledované období se týká let 2009 až 2013):

- Kolik jste pořádali akcí celkem v uvedeném roce?
- Kolik lidí se zúčastnilo vašich akcí celkem v uvedeném roce?
- Kolik jste měli členů v uvedeném období (dle věkových kategorií)?
- Kolik jste pořádali akcí zaměřených na rodiny s dětmi v uvedeném období?
- Kolik bylo zorganizováno akcí zaměřených na mládež?
- Kolik jste pořádali akcí pro seniory v uvedeném období?
- Jaké je hlavní poslání KČT?

Celkem bylo rozesláno 281 dotazníků, dotazník otevřelo 150 respondentů, dotazník nakonec vyplnilo a odeslalo 36 respondentů. Z celkového počtu bylo vráceno malé množství.

Tabulka 1-Rozeslání dotazníku. Zdroj: vlastní propočet

počet jednotlivých odborů KČT, v době rozeslání dotazníků	462
počet dostupných mailových adres, na které bylo možné poslat dotazník	281
počet respondentů, kteří dotazník viděli	150
počet respondentů, kteří na dotazník odpověděli	36

3 Teoretická východiska

Jan Štemberk ([47]s. 10]) píše: „Cestování vyjadřuje pohyb, jedná se o přesun z jednoho místa na místo jiné a cestovat lze z různých důvodů a pohnutek, například na dovolenou, za zábavou, do divadla, hromadnou dopravou do práce, na návštěvu za příbuznými nebo přáteli.“ Cestování je spojeno s přebýváním osob na jiném místě, než je jejich obvyklé místo pobytu. Znamená to, že člověk někam přesune, ale zase se vrátí, změnil místo pobytu na přechodnou dobu. Cestovat je možné různými způsoby. Původně se cestovalo převážně pěšky, ale díky rozvoji dopravy lze využívat například vlak, autobus, auto, letadlo nebo loď. Cestování lze také vysvětlit jako pohyb v prostoru za odpočinkem a poznáním, ale i dalšími aktivitami, které se samotným cestovním ruchem nespojují, kdy se jedná například o cestování za prací.

3.1 Terminologie

Pro vymezení se v cestovním ruchu používá odborná terminologie. Vysvětlení termínů lze nalézt například v publikaci od Martiny Páskové [42], kde jsou hesla abecedně seřazena.

Terminologie: cestovní ruch, turistika, destinace, destinační management, návštěvnický management.

Cestovní ruch

Cestovní ruch (zkratka CR), je významný společenský jev a je popisován mnoha definicemi. Pásková [42] vysvětluje, že CR zahrnuje všechny účastníky cestovního ruchu, ať již to jsou osoby, které cestují do míst mimo své běžné prostředí a tam tráví svůj volný čas po přechodnou dobu nebo osoby, které nabízejí své služby v cestovním ruchu.

Turistika

Turistika je druh cestovního ruchu, jak uvádí Pásková [42], kdy se člověk pohybuje převážně vlastní silou, pobývá v přírodě, používá jednodušší způsoby ubytování a stravování, aktivně se účastní cestovního ruchu. Mezi druhy turistiky patří pěší turistika, cykloturistika, hipoturistika, vysokohorská turistika, lyžařská turistika

nebo speleoturistika. Podle Gutha-Jarkovského, na kterého se odkazuje ve své publikaci Ulmannová [50], s. 239]), byl původně pokládán za turistu pouze ten, kdo cestoval pěšky, tedy provozoval pěší turistiku. Pohyboval se volně a svobodně krajinou, a vnímal její krásu. Turistika je aktivní způsob trávení volného a důležitá součást cestovního ruchu.

Destinace

Pojem destinace (anglicky destination) vysvětluje Pásková ([42], s. 239]) jako místo, cíl cesty, které navštíví účastník cestovního ruchu. Z pohledu mezinárodního návštěvníka, se jako destinace jeví celá navštívená země nebo město, historicky významné místo nebo region.

Destinační management

Destinační management je forma strategického řízení, která se používá při spolupráci, plánování a organizování. Funguje při omezeném počtu subjektů, které podílejí na službách pro cestovní ruch a na jejich vzájemné kooperaci. Jedná se o silné vazby mezi subjekty, vztahy se budují dlouhodobě a jsou založeny na vzájemné důvěře, píše Pásková ([42], s. 239]).

Návštěvnícký management

Návštěvnícký management je soubor technik, uvádí Pásková ([42], s. 262]), které se využívají k ovlivňování pohybu a chování návštěvníků prostřednictvím slev nebo jiných bonusů, značením turistických tras a naučných stezek (v České republice zajišťuje KČT) nebo různých stupňů ochranných zón, které jsou zpřístupněny veřejnosti po splnění daných podmínek, dále budováním informačních center, pořádáním školení.

3.2 Definice cestovního ruchu

Co je vlastně cestovní ruch? Lidé cestují již od pradávna. Ale o cestovním ruchu jako takovém, se začíná hovořit až od druhé poloviny 19. století. Od začátku 20. století pak dochází ke snaze o přesné vymezení tohoto pojmu. Začíná se rozvíjet vzdělávání spojené s cestovním ruchem.

Cestovní ruch se stává teoretickou disciplínou a předmětem výzkumu. Co je vlastně cestovní ruch, lze obtížně vyjádřit jednou větou, která by dokázala kompletně postihnout všechny aspekty tohoto pojmu. V publikaci Martiny Páskové ([42], s. 24]) je možné se dočíst, že: *„Cestovní ruch vždy zahrnuje cestování, ale ne každé cestování je cestovním ruchem. Cestovní ruch zahrnuje rekreaci, ale ne každá rekreace je cestovním ruchem. Cestovní ruch se uskutečňuje ve volném čase, ale ne každý volný čas je věnován cestovnímu ruchu.“* Například Kotíková [39] ve svém díle uvádí definici, že se jedná o: *„Soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti.“* Kotíková [39] nabízí i další definici: *„Cestovní ruch je formou uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, ke kterému dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase.“*

Z roku 1993 pochází definice, která chápe cestovní ruch též jako aktivitu lidí spojenou s cestováním nejen za zábavou, ale také za obchodem, případně jiným účelem. Tato definice, jak píše Halina Kotíková ([39], s. 15]), se používá se pro lepší využití v mezinárodních statistikách: *„Cestovní ruch představuje činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely.“* Ani odborníci na mezinárodní úrovni však nejsou zajedno, jak vyjádřit, co je cestovní ruch a zda se jedná o samostatnou vědní disciplínu. Cestovní ruch je studijním předmětem na vysokých školách. Jedná se však o fenomén, který zasahuje do tolika oblastí lidského konání, a čerpá z tolika rozdílných oborů lidské činnosti, je důležitou součástí ekonomiky, ovlivňuje HDP a platební bilanci, že bude pravděpodobně problematické, jednoduchou definicí postihnout všechny aspekty, které mají s tímto jevem souvislost, cestovního ruchu se týkají a které ho ovlivňují. Podle Páskové ([42], s. 20]) lze na cestovní ruch pohlížet z různých stran, a to z pohledu ekonomického, geografického, sociologického nebo ekologického. Z pohledu ekonomického se jedná o formu spotřeby, která se děje mimo místo daňové povinnosti osoby, což má vliv na domácí ekonomiku (podle toho, zda se jedná o tuzemský nebo výjezdový cestovní ruch). Z pohledu geografického se jedná o pohyb a pobyt lidí mimo domov, mimo jejich obvyklé prostředí.

Sociologický pohled zahrnuje uspokojování potřeb jako je odpočinek, poznání, seberealizace, poznávání a setkávání. Jedná se o uspokojování potřeb, které vycházejí z Malotovy pyramidy. Nejdřív musí být uspokojeny nejnižších, základní fyziologické potřeby (jídlo, pití, pocit bezpečí), teprve poté dochází k uspokojování potřeb vyšších, například seberealizace, potřeba společenského styku. Ekologický rozměr lze vyjádřit tak, že člověk dočasně opustí své zvyky a chování v místě svého bydliště a ovlivňuje svým chováním a zvyky navštívenou destinaci.

3.3 Klasifikace cestovního ruchu

Klasifikace cestovního ruchu se snaží o členění. Z hlediska ekonomiky státu je důležitý domácí cestovní ruch, případně příjezdový cestovní ruch. Cestovní ruch, jak píše Kotíková ([39], s. 25]), se dělí na domácí cestovní ruch, příjezdový cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch:

Domácí cestovní ruch

Domácí CR znamená, že cestovní ruch a pohyb obyvatel se odehrává na vlastním území bez překročení hranic. Je důležitý z hlediska příjmů státu, kdy účastníci cestovního ruchu využívají a spotřebovávají služby na území svého vlastního státu.

Příjezdový cestovní ruch

Příjezdový cestovní ruch znamená, že obyvatelé z jiných státu přijíždějí a čerpají místní služby. Také tento cestovní ruch je pozitivní pro platební bilanci a HDP státu.

Výjezdový cestovní ruch

Výjezdový cestovní ruch znamená, že obyvatelé daného státu překračují hranice a účastní se zahraničního cestovního ruchu, to znamená, že využívají a spotřebovávají služby na území cizího státu. Tento druh cestovního ruchu není pro vlastní platební bilanci státu přínosný.

3.4 Typologie cestovního ruchu

Typologie cestovního ruchu se člení podle hledisek. Jak uvádí Kotíková [39], je členění podle hlediska motivace rozděleno na rekreační, kulturně poznávací, zdravotní, sportovní, náboženský, společenský, profesní, dobrodružný a podle specifických motivů, je rozděleno takto:

podle místa realizace: domácí x zahraniční

podle vztahu k platební bilanci: zahraniční x aktivní x pasivní

podle délky pobytu: krátkodobý x dlouhodobý

podle způsobu zabezpečení cesty: organizovaný x neorganizovaný

podle počtu účastníků: individuální x skupinový

podle způsobu financování: komerční x sociální

4 Praktická část

4.1 Poslání a hlavní úkoly Klubu českých turistů¹

Role Klubu českých turistů (KČT) spočívá ve významném přínosu pro rozvoj cestovního ruchu, který ovlivňuje a spoluutváří již 126 let. Fungování organizace je založeno na dobrovolné práci svých členů. Klub od začátku vzniku podporuje turistiku, podílí se na ochraně přírody, kulturních památek a jako společenská organizace sdružuje lidi s podobnými zájmy o pohyb a pobyt v přírodě, a o přírodu jako takovou. Turistika ve všech svých podobách je významnou součástí cestovního ruchu. KČT podporuje tyto druhy turistiky:

- pěší turistika
- cykloturistika
- vodácká turistika
- lyžařská turistika
- hipoturistika
- speleoturistika

4.1.1 Značení turistických tras

Značení a údržba turistických tras jsou jedním z nejdůležitějších úkolů, který si spolek stanovil již ve svých začátcích a který má i ve svých stanovách. Původně se značily trasy pouze pro pěší, postupně se rozšířily i další druhy turistiky a vzniklo značení lyžařských, cykloturistických, jezdeckých a vozíčkářských tras.

4.1.2 Podpora různých druhů turistiky

Spolek se zabývá podporou různých druhů turistiky, například pěší, lyžařské, vodácké, cykloturistické, vysokohorské turistiky, mototuristiky, speleoturistiky. Mezi nové druhy patří již několik let turistika na koni.

¹ Kapitola 4.1 a její podkapitoly jsou zpracovány podle „Stanovy Klubu českých turistů“ [46]

Významným počinem je turistika zdravotně postižených lidí na invalidním vozíku, pro které jsou navrhovány trasy tak, aby je bylo možné na vozíku zdolat. V neposlední řadě je to podpora rodinné turistiky a turistika dětí a mládeže.

4.1.3 Turistika pro všechny

Klub připravuje, organizuje a nabízí různé programy a turistické akce, kterých se může aktivně účastnit veřejnost. Jsou navrhovány tak, aby si každý zájemce mohl vybrat program podle svých schopností, tedy i včetně seniorů, rodin, dětí, mládeže nebo zdravotně postižení.

4.1.4 Ochrana přírody a kulturních památek

Klub se již od začátku podílí se na ochraně přírody, krajiny a kulturních památek a historických objektů. Jsou to převážně brigádnické aktivity v souvislosti s turistikou, dále i opravy kulturních památek a ochrana přírody. Některé aktivity jsou realizovány ve spolupráci s příslušnými správami chráněných území, lesními správami nebo s památkáři. Například se jedná o čišťení lesa, studánek, rybníků, podílí se také na přípravě a realizaci naučných stezek nebo opravy křížů a kapliček.

4.2 Organizační struktura Klubu českých turistů ²

Klub českých turistů (zkratka KČT) byl založen v roce 11. června roku 1888. Zakládajícími členy byli Dr. Vilém Kurz, Dr. František Čížek a architekt a podnikatel Vratislav Pasovský. Prvním předsedou byl zvolen známý cestovatel, spisovatel a vlastenec Vojta Náprstek. Působil však v této funkci krátce, neboť měl mnoho jiných aktivit a zájmů a funkci předsedy se nemohl plně věnovat. Smyslem a hlavním posláním klubu bylo značení turistických cest, údržba a rozvoj, podpora turistiky, tělesné aktivity a setkávání lidí se zájmem o pobyt v přírodě.

² Kapitola 4.2 a její podkapitoly jsou zpracovány podle „Stanovy Klubu českých turistů“ [46]

KČT je neziskovou organizací, která působí v celé České republice. Řídí se vlastními stanovami, má právní subjektivitu, členskou základnu, vlastní majetek a vlastní symboly. Jsou to vlajka KČT a znak KČT.

Obrázek 1 – Znak Klub českých turistů. Zdroj: [18]

Klub českých turistů je spolek, který provozuje svoji činnost v celé České republice. Struktura organizace je tvořena třemi úrovněmi. Základní organizační jednotkou jsou odbory. Odbory se sdružují do oblastí. Celou organizaci pak zastřešuje ústředí.

Organizační struktura je dána stanovami. Organizace se skládá ze tří částí:

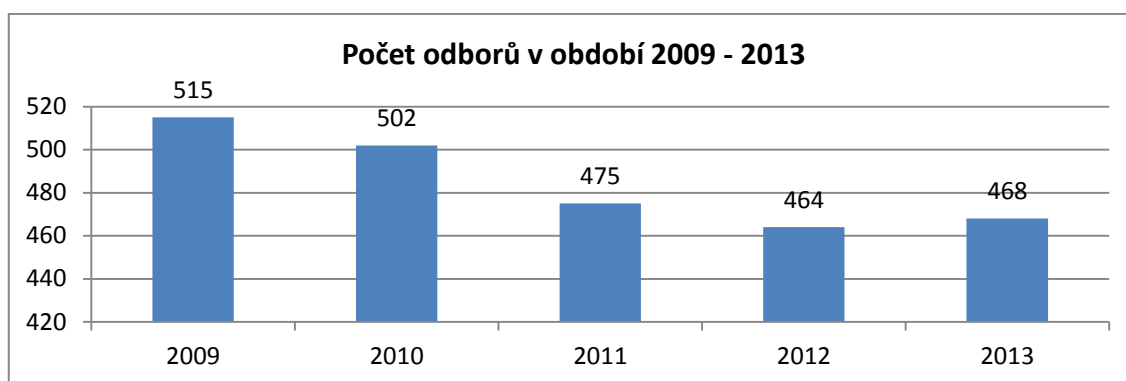
- odbor KČT
- oblast KČT
- ústředí KČT

Počty odborů se mění podle toho, jak vznikají nebo zanikají.

4.2.1 Odbor KČT

Odbor je základní organizační jednotkou KČT. Odbory působí v malých i velkých městech a na vesnicích. Odbory jsou různě veliké, některé mají jen několik členů, jiné však až několik desítek. Některé odbory mají více než 200 členů. V případě, že se členové odboru zajímají o určitou aktivitu, může se odbor členit na oddíly nebo skupiny se zaměřením na pěší turistiku, cykloturistiku, vodáctví nebo speleologii. Další odbor se může věnovat třeba pouze mládeži nebo naopak pouze seniorům. To vše záleží na zájmech členů. Nový odbor může založit kterýkoliv člen KČT starší 18 let, při minimálním počtu 10 členů.

Na základě údajů, které byly poskytnuty z ústředí KČT, byl vypracován graf, ze kterého možné zjistit, jak se vyvíjel počet odborů ve sledované období. Jednotlivé odbory mohou také zaniknout, a to z organizačních důvodů, sloučením s jinou organizační jednotkou nebo ukončením činnosti z důvodu nezájmu o další fungování.

Graf 1-Vývoj počtu odborů Zdroj: [41]

4.2.2 Oblasti KČT

Oblast KČT je vyšší organizační složka. Oblastí je 14 a jsou totožné s rozmístěním krajů České republiky. K zajištění své činnosti si oblast zřizuje oblastní sekretariát KČT. Oblastní konference volí oblastní výbor, který následně koordinuje a metodicky vede činnost odborů, nižších organizačních složek. Usnesení oblastní konference jsou závazná pro všechny členy a nižší organizační složky.

Obrázek 2- Mapa krajů ČR. Zdroj: [52]

Seznam a názvy oblastí KČT:

KČT Praha

KČT Středočeská oblast

KČT Jihočeského kraje

KČT Plzeňského kraje

KČT Karlovarský kraj

KČT Oblast Ústecký kraj

KČT Ještědská oblast

KČT Královéhradeckého kraje

KČT Pardubický kraj

KČT Vysočina

KČT Jihomoravská oblast

KČT Olomoucký kraj

KČT Oblast Moravskoslezská

KČT Valašsko - Chřiby

4.2.3 Ústředí KČT

Orgány výkonného výboru KČT se označují jako Ústředí KČT. Sídlem ústředí Klubu českých turistů (KČT) je Praha. Zástupci všech oblastí, vyšších organizačních složek, volí výkonný výbor KČT (VV KČT). Výkonný výbor koordinuje a organizuje činnost oblastí, projednává odborné otázky, je kompetentní ustavovat odborné rady a sekce.

4.2.4 Stanovy KČT

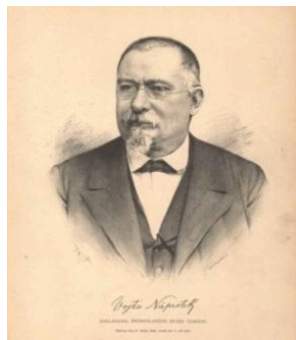
Klub českých turistů má své vlastní stanovy, které jsou závazné pro všechny členy spolku. Zájemce o členství musí souhlasit se stanovami, řídit se podle nich a podle dalších směrnic vydávaných KČT. Klub českých turistů je spolek, jehož činnost je založena na dobrovolné práci členů.

4.3 Historie Klubu českých turistů³

Historie klubu je úctyhodně dlouhá. V letošním roce oslaví již 126. výročí založení. V období od svého vzniku v roce 1888 až do roku 1938 se organizace vyvíjela a získala si velkou oblibu u veřejnosti.

4.3.1 Vznik Klubu českých turistů

Klub českých turistů byl založen na valné hromadě dne 11. června roku 1888. Základajícími členy byli pan Vilém Kurz (tehdy předseda Národní jednoty Pošumavské), pan František Čížek (tehdy předseda Národní jednoty Severočeské) a pan Vratislav Pasovský, architekt a podnikatel. Předsedou nově založeného klubu byl zvolen Vojta Náprstek, známý cestovatel, organizátor, milovník přírody, veřejný činitel, bojovník za ženská práva a mecenáš. Z dnešního pohledu se dá říci, že zakladatelé byli velmi schopní manažeři s vizí a vynikajícími organizačními schopnostmi. Vojta Náprstek se funkci předsedy spolku věnoval pouze půl roku a poté odstoupil.

Obrázek 3 - Vojta Náprstek. Zdroj: [5]

Poté byl zvolen předsedou Jaroslav Zdeněk. Dalším předsedou se stal v roce 1890 jeden ze zakladatelů, architekt a podnikatel pan Vratislav Pasovský, který zastával funkci předsedy KČT dlouhých 25 let.

³ Kapitola 4.3 a její podkapitoly jsou zpracovány dle „Historie Klubu českých turistů“ [10]

4.3.2 Světová výstava v Paříži 1889

Spolek byl od počátku své existence velmi aktivní. Necelý rok po svém založení, zorganizoval klub velký zájezd. V Paříži se roku 1889 konala Světová výstava se zaměřením na průmysl a techniku. Výlet to byl vskutku mimořádný, důkazem je 363 zájemců. Zorganizováním této výpravy se klubu podařilo získat velmi zajímavé finanční prostředky, které byly obratem využity k financování dalších aktivit. V stejném roce byl založen časopis s názvem Časopis turista.

4.3.3 Jubilejní výstava v Praze 1891

Na podzim roku 1891 byla do Prahy naplánována Jubilejní výstava. Vedení KČT se rozhodlo, že se pražské výstavy zúčastní. Jejich dojmy z Paříže byly tak silné, že se rozhodli postavit na Petříně rozhlednu inspirovanou Eiffelovou věží. Aby klub získal potřebný finanční obnos, bylo založeno Družstvo pro výstavbu Petřínské rozhledny. Stavba byla zahájena v roce 1891 podle návrhu architekta Vratislava Pasovského, jednoho ze zakladatelů KČT. Byla zbudována lanová dráha, která vozila turisty od břehu Vltavy k Petřínské rozhledně.

Obrázek 3 - Lanová dráha na Petřín v roce 1891. Zdroj: [3]

Petřínská rozhledna byla slavnostně otevřena dne 20. srpna roku 1891 u příležitosti pražské Jubilejní výstavy. Dále byl postaven turistický pavilon a jeho součástí také Zrcadlové bludiště.

4.3.4 **Začátky pěší turistiky**

Ze začátku klub organizoval pro své členy pouze kratší pěší výlety do okolí. Výlety získávaly na oblibě, zájemců přibývalo a KČT začal pořádat zájezdy do vzdálenějších míst. Například v roce 1892 navštívili čeští turisté Krakov a Tatry, v roce 1897 jeli do Dalmácie, Černé Hory, Bosny a Záhřebu. Také země západní i střední Evropy se staly cílem zájezdů. Turistika se stávala čím dál více oblíbenou činností a počet členů klubu se zvyšoval.

4.3.5 **Začátky značení turistických cest**

Hlavní rolí a posláním klubu bylo značení a budování turistických cest a rozvoj turistiky. První značená cesta vedla údolím Vltavy mezi Štěchovicemi a Slapy. První značená cesta byla dlouhá 55 kilometrů. Další značená trasa byla vybudována v Krkonoších a vedla na Žalý přes Šeřín do Mechovince. Tato trasa je dnes známa jako Bucharova cesta. Značené turistické stezky postupně přibývaly, v roce 1918 byla jejich délka v součtu již 1 000 kilometrů.

4.3.6 **Začátky lyžařské turistiky**

V prvopočátcích, po založení klubu, byly pořádány převážně tzv. pěší přesuny. O něco později se začala pěší turistika kombinovat s železniční přepravou. V roce 1887 přivezli do Čech sportovní propagátor Josef Rössler Ořovský a zároveň hrabě Harrach z Jilemnice první páry lyží. Ty si v krátkém čase získaly mnoho příznivců a začaly se postupně používat ve větší míře. Lyžování se šířilo, pořádaly se kurzy lyžování, organizovaly se závody. Časopis turista se od roku 1910 začal věnovat také lyžařské problematice.

4.3.7 **Způsob financování**

Finanční prostředky na svoji činnost získával KČT z členských příspěvků. První významné finanční prostředky klub získal v souvislosti s výletem na Světovou výstavu do Paříže v roce 1888. Klub začal také podnikat.

Významnou akcí bylo vybudování Petřínské rozhledny a vlastního turistického pavilonu u příležitosti Jubilejní výstavy v roce 1891 v Praze. Turistický pavilon tehdy vidělo 218 000 návštěvníků. Díky tomu získal klub další významnou finanční částku. Prostředky z této akce, dary a příspěvky od sponzorů byly ihned použity na rozvoj a budování infrastruktury (pokračovalo značení turistických tras, budování ubytoven, začala stavba rozhleden). Další finanční prostředky plynuly z prodeje pohlednic, map a vlastní literatury, která se věnovala turistice.

4.3.8 Začátky budování ubytoven a chat

Klub začal zakládat noclehárny [33]. Jednalo se o levná ubytovací zařízení pro turisty. První noclehárna byla zřízena v roce 1889 v Jilemnici, další na Labské boudě a ve škole v Trutnově. Následující rok bylo v provozu 40 zařízení. Některá byla zbudována v cizině, ve Vídni, Drážďanech a Slovinských Alpách. V roce 1895 byla na Macoše vystavena první chata. Další ubytovny byly postaveny na Dobrošově u Náchoda (dnes Jiráskova chata), v roce 1907 na Ondřejníku, na Zvičině Dvora Králové nad Labem v roce 1908 a na Stříbrníku u Loun v roce 1911. Počet nocleháren a ubytoven narůstal. V roce 1938 bylo v provozu úctyhodných 145 zařízení s celkovou kapacitou 55 000 lůžek.

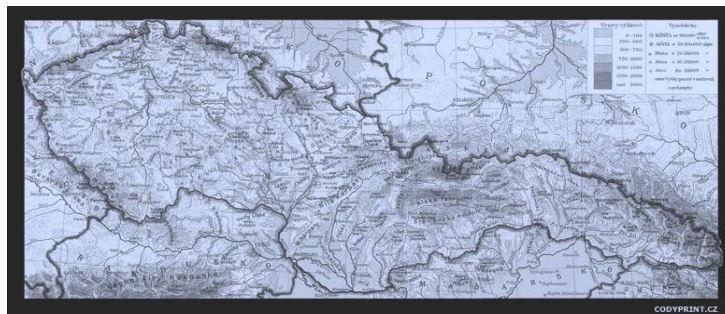
4.3.9 Vývoj členské základny

Valné hromady se v roce 1888 zúčastnilo 48 zakládajících členů [33]. Rok po svém založení měl klub již 225 členů. Postupně zájemců přibývalo a v roce 1937 bylo evidováno téměř 89 000 osob. V roce 1938 dosáhl klub úctyhodný počet přesahující 100 000 lidí. Klub českých turistů vybudoval fungující organizaci s rozsáhlou členskou základnou založenou na dobrovolnosti. Význam této organizace v celostátním měřítku byl velmi významný a byl oceňován i v zahraničí.

4.3.10 Období 1918 - 1938

První světová válka způsobila obrovské lidské a materiální ztráty. Ovlivnila v dosud nepoznané míře způsob života, postoje a chování lidí [10].

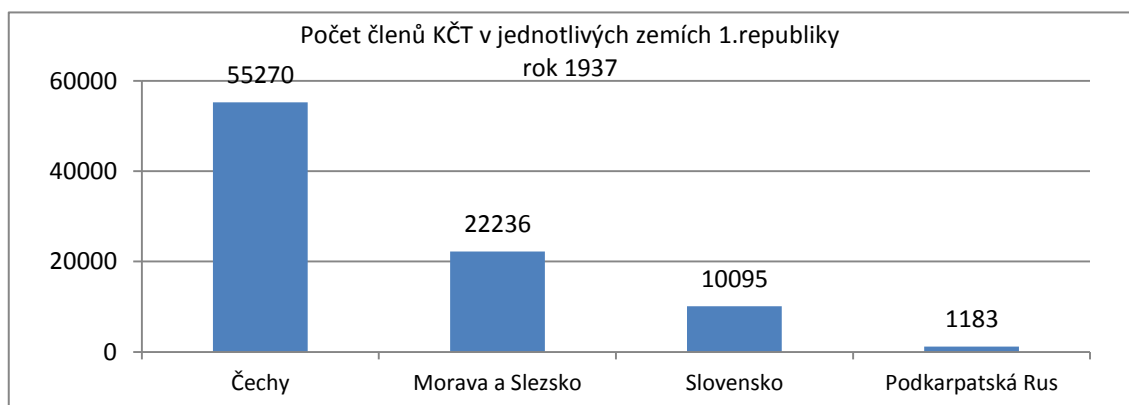
Po rozpadu Rakousko-Uherské monarchie v roce 1918 vznikla Československá republika. Součástí nově vzniklého státu se stala nová území, Slovensko a Podkarpatská Rus.

Obrázek 4 - Mapa ČSR 1918-1938. Zdroj: [38]

Země byla válkou velmi poničená. Nicméně situace se zlepšovala. Rozvíjel se průmysl, budovala se dopravní infrastruktura, přibývaly silnice. Auto se postupně stávalo dopravním prostředkem dostupným stále většímu počtu lidí. Rozšířil se automobilismus. Zkrátila se pracovní doba a lidé získali více volného času. Objevili kouzlo cestování spojené s pobytem v přírodě, poznávání a objevování zdejších krás. Turistika a cestování se staly novým trendem, který se stával dostupnější čím dál většímu počtu lidí. Mezi velmi navštěvované destinace patřily od prvopočátků Krkonoše. Sněžka se stala oblíbeným turistickým cílem. Rozšířilo se skautské a trampské hnutí. Cestování se stalo fenoménem, zájem o způsob trávení volného času narůstal. Klub českých turistů pokračoval ve své činnosti [33]. Po 1. světové válce přejmenoval na Klub československých turistů (KČST), vytvořil nové stanovy a začal budovat značené cesty na Slovensku i v Podkarpatské Rusi. Lyžařská turistika získávala stále větší oblibu a začaly se rozvíjet i další druhy turistiky, například vodní turistika, horolezectví nebo jeskyňářství. Začaly se organizovat akce věnované mládeži. Pořádaly se letní tábory, kde děti získávaly různé praktické dovednosti a pozitivní vztah k přírodě. V roce 1936 bylo členy klubu 13 000 dětí a mládeže. Zájem o členství narůstal také na nových územích republiky.

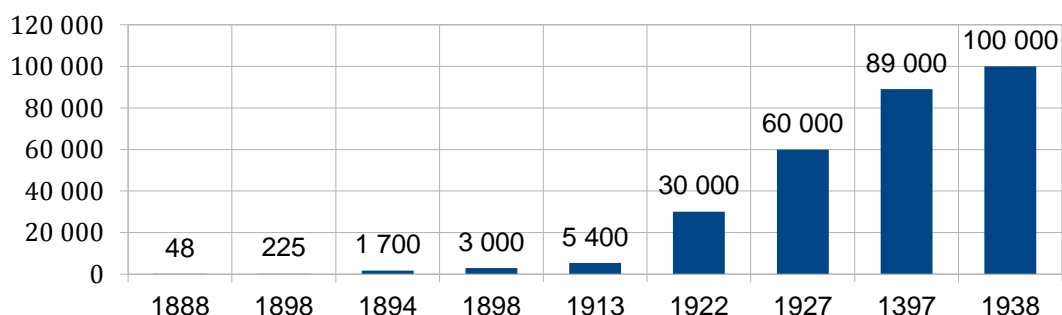
V Čechách bylo přihlášeno 55 270, na Moravě a Slezsku 22 236, na Slovensku 10 095 a v Podkarpatské Rusi 1 183 členů. V roce 1937 měla členská základna v Československé republice 88 784 členů. Nabídka aktivit spolku byla pestrá. Klub se postupně stal velmi oblíbenou a významnou společenskou organizací s celostátní působností. Turismus se stal masovou záležitostí a výrazně přispěl k rozšíření domácího cestovního ruchu.

Graf 2-Počet členů KČT v roce 1937. Zdroj: [33]

Historicky nejvyššího počtu členů dosáhl klub v roce 1938. Klub měl členskou základnu, která přesahovala 100 000 lidí. Údaje uvedené v tabulce ukazují na vývoj členské základny během padesátileté existence KČT.

Tabulka 2 -Vývoj členské základny KČT. Zdroj: [10]

V minulosti existovaly i jiné spolky, které se podílely na rozvoji turistiky [10]. Ještě před založením KČT fungoval spolek Pohorská jednota Radhošť, založená v roce 1884, která měla téměř 5 500 členů.

Dalším spolkem byl Svaz dělnických turistů, založený roku 1910 v Praze a měl také zhruba 5 500 členů. Vlastnil chaty, rozhlednu poblíž Plzně a vydával časopis "Dělnický turista". V roce 1929 vznikl spolek Čs. obec turistická v Praze [33], který měl přibližně 8 500 členů. V Ústí nad Labem fungovaly dva významné německé spolky: „Hauptverband Deutscher Gebirge und Wandervereine“ a „Naturfreunde Touristenverein“, které měly dohromady kolem 5 000 členů. Zájemců o členství v turistických organizacích bylo velké množství.

4.3.11 Období 1938 – 1989

V důsledku Mnichovské dohody, vzniku Protektorátu Čechy a Morava a následnému odtržení Slovenska a Podkarpatské Rusi, ztratil klub majetek i členstvo z těchto území [10]. Po skončení 2. světové války v roce 1945, se začala opět opravovat válkou zničená infrastruktura. V roce 1948 se však úplně změnila politická situace ve státě. Léta do roku 1957 byla nejhorší v dosavadní dlouhé historii. Majetek klubu byl zabaven a začleněn do tzv.: „sjednocené tělovýchovy“. Pro období od 1948 až do roku 1989 nejsou k dispozici spolehlivá data ohledně členské základny.

4.3.12 Období po roce 1989

Klub obnovil svoji činnost v roce 1990 [10] a navázal na svoji dřívější aktivitu, která je založena na značení turistických tras, jejich rozvoji a údržbě, na rozvoji turistiky pro každého a podpoře aktivního způsobu života bez ohledu na věk a pohlaví. Zároveň postupně získával dříve zabavený majetek a začal s opravami zanedbaných nemovitostí.

4.4 Značení turistických tras

Jedním z hlavních cílů a činností klubu [10] je již od prvopočátků značení turistických cest, údržba značení, spojovat lidi se zájmem o turistiku, o aktivní způsob života a tělesný pohyb, ochrana přírody, péče o kulturní památky. Programy a akce, které klub pořádá, jsou navrhovány tak, aby je mohli využívat zájemci bez ohledu na věk.

Každý si může vybrat dle svého zájmu, ať již se jedná o mládež, rodiny s malými dětmi nebo seniory. Jedná se o nejviditelnější aktivitu členů Klubu českých turistů, ze které má prospěch veřejnost. Vzhledem k tomu, že všichni členové KČT jsou dobrovolníci, jejich práce je obdivuhodná a nedoceněná.

4.4.1 Historie značení

Síť značených turistických tras v České republice je velice hustá a má dlouhou tradici. Značení se používá již více než 125 let [10]. První trasa, která byla vyznačená v roce 1889, vedla podél řeky Vltavy ze Štěchovic na Slapy a na Karlštejn a měřila 55 kilometrů. Značených tras postupně přibývalo. Před vypuknutím 2. světové války, v roce 1938, bylo evidováno téměř 40 000 kilometrů tras. Může se zdát, že současné množství značených turistických tras pro pěší, v délce přibližně 42 500, není nikterak velké. Nutno však připomenout, že v důsledku války ztratila republika významnou část území a také samotná válka způsobila obrovské materiální škody na infrastruktuře KČT. Ani poválečné období nebylo právě ideální, KČT přišel o majetek, došlo k úpadku. Obrat k lepšímu nastal po roce 1990. Klub obnovil svoji činnost a opět se ujal své role a poslání. Díky obětavosti dobrovolníků docházelo postupně k opravám a dalšímu rozvoji turistického značení. Postupně začaly přibývat trasy pro další druhy turistiky (pro cyklisty, pro lyžaře a dokonce pro vozíčkáře).

4.4.2 Metodika značení turistických tras v České republice

Ke značení tras [32] se původně používala pouze červená barva. Postupně došlo k chaosu, kdy se některé cesty křížily a všechny byly označeny červeně. Vznikl problém zjistit, kam která cesta vede. Proto se začala používat barva modrá. Od roku 1916 se používá také barva žlutá a zelená. Po roce 1918 byla vypracována metodika ke značení tras, aby byl zachován jednotný postup při značení. Přestože zde byly různé názory a byly navrhovány různé způsoby značení, podařilo se postupně prosadit jednotný způsob, který je používán do současnosti. Byly vypracovány metodické příručky [18], které velmi podrobně popisují způsoby a postupy pro značení.

Značení směřují provádět pouze členové KČT, kteří jsou proškolení a kvalifikovaní k provádění této činnosti, tzv. „značkaři“.

Obrázek 5 – Značkař. Zdroj: autorka

Pro tyto účely KČT vydává vlastní učební texty, ve kterých jsou podrobně zpracovány všechny úkony a postupy pro činnosti spojené se značením turistických tras. Za správný postup zodpovídá Rada značení, která je tvořena předsedou a 14 členy, tyto členové jsou zástupci oblastí KČT.

4.4.3 Metodika značení turistických tras v evropských zemích

Na českém území se používají pásové značky [37] složené ze tří pásů. V ostatních státech Evropy se používá značení, které je však odlišné od našeho. Ve Francii, Španělsku a zemích Beneluxu se používá dvoupásové značení. V Německu a Řecku se používají tvarové značky, které mají podobu geometrických tvarů. Systémy se v jednotlivých zemích vyvíjely nezávisle na sobě, a proto jsou odlišné, nebyly koordinovány. V minulosti byly jisté pokusy o sjednocení, ale zatím se je nepodařilo sjednotit.

4.4.4 Funkce značkaře

Značení turistických tras [18] je založeno na dobrovolné činnosti stovek nadšenců, tzv. „značkařů“, kteří této činnosti věnují svůj volný čas. Málokdo je zná a málokdo ve svém životě potká „živého značkaře“. Přesto je jejich činnost obdivuhodná.

Značení turistických tras je pro ně koníčkem a zábavou, odměnou jim je pohyb v přírodě a pocit dobře odvedené práce ve prospěch ostatních. Značkaři ročně nachodí množství kilometrů po přidělené trase s krabičkou barev a štětci a vyznačují nové trasy, udržují stávající, opravují a vyměňují poškozené. Značkařem může být pouze člen KČT, který je pro tuto činnost vyškolený a složil zkoušky.

- musí být plnoletý
- musí absolvovat školení
- musí složit písemné zkoušky
- kurzy pro značkaře pořádá KČT dle vlastních metodických učebnic
- práce je dobrovolná
- klub platí pouze stravné a jízdné

4.5 Metodika značení ⁴

Výběr barev není náhodný, má svá pravidla. Protože postupně přibývalo značených tras, bylo nutné zpracovat jednotné postupy pro značení. Pro tyto účely vydává KČT vlastní metodické příručky. Jednotlivé barvy dávají tyto informace:

- **červená barva** je hlavní, používá se pro značení nejdůležitějších tras, které vedou k významným místům a památkám, po hřebenech hor nebo chráněnou oblastí
- **modrá a zelená barva** označují například okružní trasy, takových tras je nejvíce
- **žlutá barva** je tzv. spojovací, používá se při značení například cest z nádraží nebo z náměstí a navádí turisty k značce modré nebo zelené

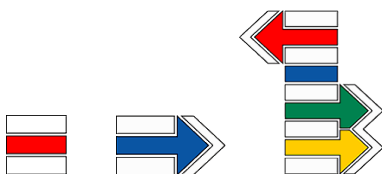
Toto rozlišení je orientační. Je potřeba dávat pozor, aby nedocházelo k protínání stejně barevných tras a turista trefil na správné místo.

⁴ Kapitola 4.5 a její podkapitoly jsou zpracovány dle „*Základní pravidla značení turistických tras*“ [37]

4.5.1 Značení turistických tras pro pěší turistiku

Pro různé druhy „přesunů“ se používají různé druhy značení. Značka má rozměr 10x10 cm a skládá se ze tří pásů. Dva bílé pruhy a uprostřed jeden barevný. Jak již bylo zmíněno, používají se barvy červená, modrá, zelená a žlutá.

Značka může být vyznačena buď samostatně, nebo v kombinaci s ostatními barvami, pokud se v daném místě sbíhá několik tras najednou. Značky určují směr trasy. Pásové značky jsou používány nejvíce, základní značení vypadá takto:

Obrázek 6 - Pásové značky. Zdroj: [37]

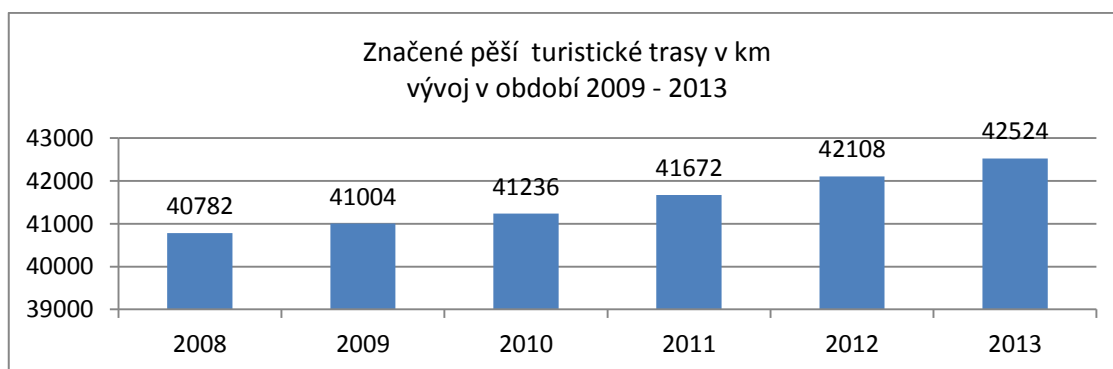
Používají se i speciální značky, které mají informovat o zajímavém místě nebo objektu. Ty mají turistu směřovat například k hradu, studánce, vyhlídce nebo naučné stezce.

Obrázek 7 - Speciální turistické znaky. Zdroj: [37]

Počet značených turistických tras pro pěší stále narůstá. V roce 2009 bylo evidováno 40 782 kilometrů. V roce 2013 to bylo již 42 524 kilometrů tras.

Graf znázorňuje vývoj značených turistických cest pro pěší v období 2009 až 2013:

Graf 3- Vývoj značených tras pro pěší. Zdroj: [41]

V průměru přibývá 290 kilometrů značených tras ročně. Kromě toho značkaři každý rok obnovují značení zhruba na 1/3 již vyznačených tras.

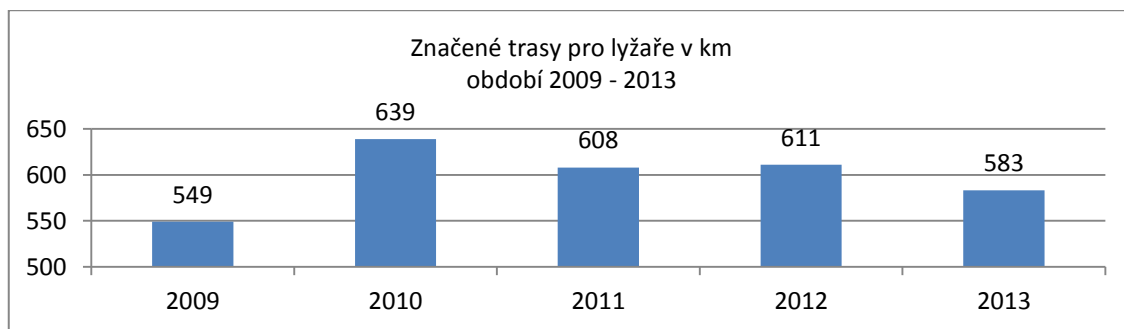
4.5.2 Značení turistických tras pro lyžaře

Značení turistických tras pro lyžaře se začalo používat po roce 1990, kdy došlo k rozmachu lyžařské turistiky. Pro tyto účely byly vypracovány metodické pokyny pro značení lyžařských tras. Většinou se pro lyžaře využívá turistické značení pro pěší. V případě, že to není možné, jsou používány speciální lyžařské značky, které mají oranžový podklad.

Obrázek 8 - Značky pro lyžaře. Zdroj: [37]

Ze statistických údajů KČT vyplývá, že v roce 2013 bylo k dispozici 583 kilometrů lyžařských běžeckých tras.

Graf 4- Vývoj značených tras pro lyžaře. Zdroj: [41]

4.5.3 Značení turistických tras pro cyklisty

Po roce 1989 došlo k velkému rozvoji cykloturistiky. Úřady, různé organizace a spolky měly snahu o vytváření tras pro cykloturisty.

V počátcích bylo značení nejednotné a nekoordinované, protože navrhovatelé tras neměli dostatečné znalosti k této činnosti. KČT navrhl jednotnou metodiku značení a vytváření sítě stezek. Do systému značení bylo nutné zahrnout i další orgány. Projekt byl projednáván a odsouhlasen s krajskými úřady a ministerstvem dopravy. Po počátečních nezdarech došlo postupně k výraznému zlepšení značení. Pro cykloturistiku je používána značka ve žluté barvě a číselným označením trasy. KČT je garantem značení cyklostezek a přiděluje jim evidenční čísla.

Značení je rozděleno na cyklotrasy a na cykloturistické trasy. Cyklotrasy jsou vedeny po silnicích a místních komunikacích. Mají žlutou barvu, je na nich symbol kola a uvedeno číslo trasy a vzdálenost v kilometrech.

Obrázek 9 - Značky pro cykloturistiku silniční. Zdroj: [37]

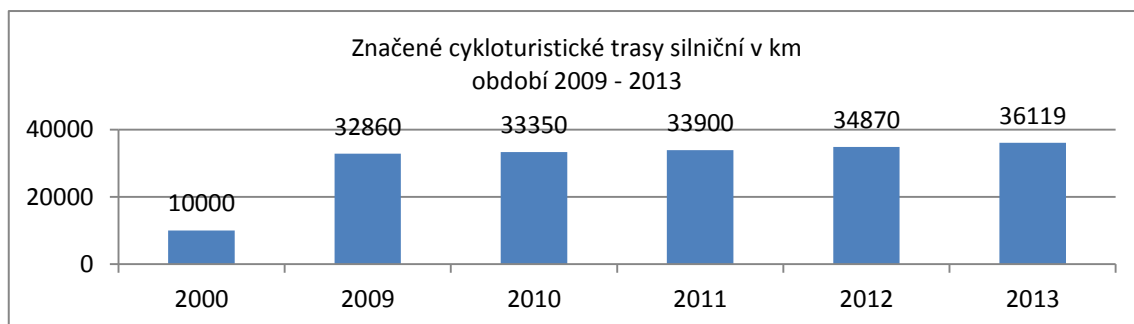
Pro cykloturistiku v terénu se používají podobné značky jako pro pěší turistiku. Pásová jednoduchá, pásová se šipkou a směrovka. Místo bílé podkladové barvy je na nich použita barva žlutá. Terénní cyklotrasy vedou terénem, po horších cestách, většinou polních a lesních.

Obrázek 10 - Značky pro cykloturistiku terénní. Zdroj: [37]

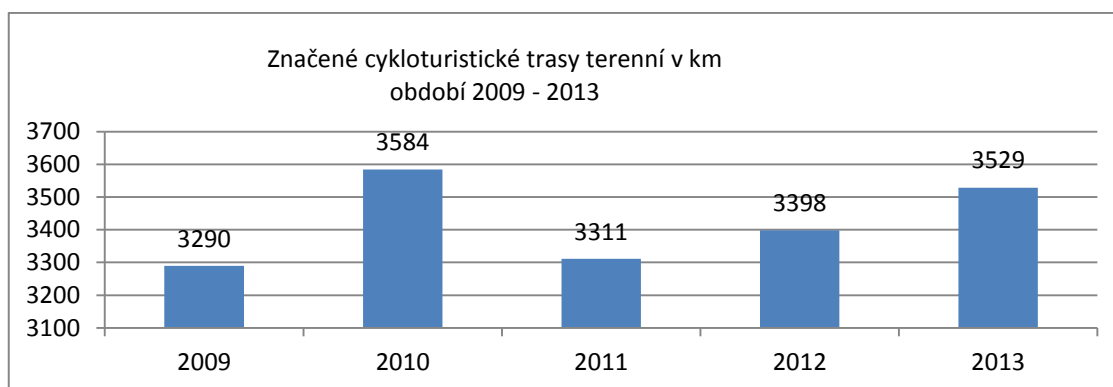
Od roku 1989, kdy se začalo se značením tras pro cyklisty, došlo k výraznému nárůstu. Zatímco v roce 2000 to bylo přibližně 10 000 kilometrů, v roce 2013 to bylo již 36 119 kilometrů značených tras pro silniční cyklistiku.

Ze statistických údajů KČT lze zjistit, že se jedná o významný nárůst, který je vyjádřen v grafu.

Graf 5- Vývoj značených tras pro cyklistiku silniční. Zdroj: [41]

K tomu je třeba uvést také značení pro cykloturistické terénní trasy. V roce 2009 to bylo 3 290 kilometrů. Po jistém úbytku v letech 2011 až 2012 došlo opět k nárůstu. V roce 2013 bylo evidováno 3 529 kilometrů značených tras pro terénní cykloturistiku.

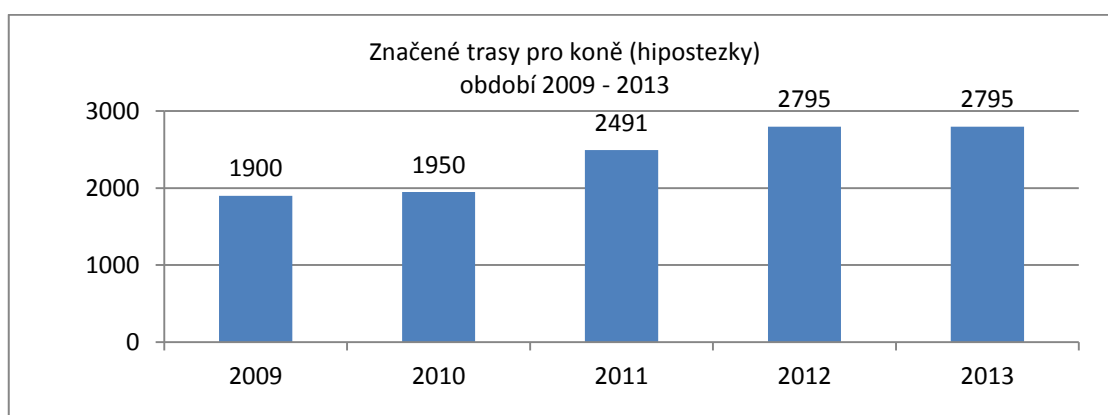
Graf 6- Vývoj značených tras pro cyklistiku terénní. Zdroj: [41]

Po sečtení hodnot z obou tabulek, tedy tras silničních a terénních cyklotras, se jedná o délku 39 650 kilometrů, které mohou cyklisté využívat. Od roku 2000 do roku 2013 došlo k nárůstu o 360%.

4.5.4 Značení turistických tras pro vyjížd'ky na koni

V roce 2000 se objevil návrh na značení turistických tras vhodných pro vyjížd'ky na koních. O tři roky později se této aktivitě ujal KČT a začal s vyznačováním.

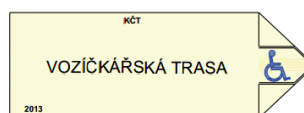
Způsob značení tras pro putování na koních vycházel ze značení pěších tras. Pro hipotrasu se používají dva druhy značek. První značka, v barvě bílé s barevným kruhem uprostřed, označuje dálkové trasy. Barvy se používají stejné jako pro pěší. Druhá značka, označující kratší trasy, vhodné pro vyjížďky do blízkého okolí, má uprostřed symbol podkovy. Stezky pro koně jsou zprovozněny zatím v několika krajích. V letech 2000 až 2013 bylo vyznačeno téměř 2800 kilometrů tras vhodných pro krátké i dálkové vyjížďky na koních. Vývoj značených cest pro hipoturistiku dle statistických údajů KČT:

Graf 7- Vývoj značených tras pro koně. Zdroj: [41]

4.5.5 Značení turistických tras pro vozíčkáře

V současnosti již existují i trasy pro vozíčkáře. Ve spolupráci se sdružením vozíčkářů byly vytipovány trasy, které musí být pro vozíčkáře sjízdné a bezpečné. Pro značení se používají směrovky s označením „Vozíčkářská trasa KČT“.

Obrázek 11 - Značení pro vozíčkáře. Zdroj: [37]

Značky pro vozíčkáře mají barevné rozlišení, kterým se vyjadřuje obtížnost trasy. Barva modrá pro snadné, červená pro obtížnější a černá pro nejobtížnější trasy. Nejobtížnější trasy je pak potřeba absolvovat s doprovodem. První trasa pro vozíčkáře vznikla v Brně-Líšni. Trasa je částečně okružní a dosažitelná městskou hromadnou dopravou. Evidence značených tras pro vozíčkáře dle statistiky KČT probíhá teprve od roku 2013. Nicméně trasy se začaly budovat již dříve.

Graf 8- Vývoj značených tras pro vozíčkáře. Zdroj: [41]

4.5.6 Zhodnocení nárůstu značených tras 2009 – 2013

Značení tras, jejich údržba a rozvoj jsou hlavním cílem KČT, který je uvedený ve stanovách. Dle statistických údajů KČT, které byly poskytnuty, byla zpracována přehledná tabulka, ze které vyplývá, že v roce 2013 bylo v evidenci 85 630 kilometrů všech značených tras v celé České republice. Mezi roky 2009 až 2013 vzrostl počet nově vyznačených tras o 6027 km, tedy téměř o 8 %.

Značené turistické trasy v km									
rok	turistické	cyklo silniční	cyklo terénní	hipo	vozičkářské	lyžařské	celkem km		
2 009	41 004	32 860	3 290	1 900	0	549	79 603		
2 010	41 236	33 350	3 584	1 950	0	639	80 759	nárůst v km	1 156
2 011	41 672	33 900	3 311	2 491	0	608	81 982	nárůst v km	1 223
2 012	42 108	34 870	3 398	2 795	0	611	83 782	nárůst v km	1 800
2 013	42 524	36 119	3 529	2 795	80	583	85 630	nárůst v km	1 848
Celkový nárůst mezi roky 2009 - 2013									6 027

Tabulka 3-Značené turistické trasy. Zdroj: [41]

4.6 Význam značení pro rozvoj cestovního ruchu⁵

Význam značení pro rozvoj cestovního ruchu lze považovat za zásadní. Návštěvnost kulturních, historických a technických památek, přírodních zajímavostí, chráněných přírodních území nebo horských oblastí, je důležitým předpokladem pro cestovní ruch. Území naší republiky je v současnosti protkáno velmi hustou sítí značených tras a mohou je využívat všichni, kteří o to projeví zájem. Tento systém se na našem území používá již více než sto let a prošel samozřejmě určitým vývojem. Počátkem 20. století byla navržena jednotná metodika, která je používána do dnešních dnů a která je kladně hodnocena i v zahraničí.

4.6.1 Hrady a zámky

Na území České republiky se nachází významné množství hradů, Zámků, a zřícenin a tvrzí. Národní památkový ústav eviduje více než 2200 objektů, z nich 88 objektů je zařazeno do seznamu jako národní kulturní památka a 7 objektů bylo vyhlášeno za památku UNESCO. Tyto kulturní památky jsou významným prvkem cestovního ruchu a ročně přilákají statisíce návštěvníků. Mezi významné a velmi navštěvované patří Pražský hrad a Vyšehrad v Praze, Karlštejn v okrese Beroun, zřícenina hradu Trosky poblíž Turnova, ze zámků je nejvíce navštěvovaný zámek Český Krumlov a zámek Hluboká, oba v okrese České Budějovice nebo zámek Konopiště v okrese Benešov.

4.6.2 Církevní památky

V České republice je evidováno více než 5800 církevních památek. Mnohé z nich jsou vyhledávaným cílem pro svoji kulturní hodnotu. Také k těmto objektům vedou turistické trasy. Největší koncentrace církevních památek je v Praze.

⁵ Kapitola 4.6 a její podkapitoly jsou zpracovány dle „Atlas cestovního ruchu České republiky“ [51]

Mezi nejznámější lze zařadit chrám sv. Víta v Praze, chrám svaté Barbory v Kutné Hoře a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou. [51] Mezi národní kulturní památky je zařazeno 48 objektů a jako památka UNESCO jsou evidovány 3 církevní stavby.

4.6.3 **Chráněná území**

Prostřednictvím turistického značení a pod různými stupni ochrany jsou veřejnosti zpřístupněna různá chráněná území. Právě zde se uplatňuje návštěvnický a přístupový management. Nejprísněji chráněná území jsou národní parky. Jako první na našem území vznikl v roce 1963 Krkonošský národní park. Dále jsou to chráněné krajinné oblasti (CHKO), přírodní parky a biosférické rezervace.

4.7 **AKTIVITY A ČINNOSTI KČT**

Klub je organizačně rozdělen do sekcí [18], z nichž každá se zabývá určitou činností a zajišťuje fungování a organizaci svěřeného úseku. Mezi rady a sekce KČT patří například Metodická sekce, Sekce přesunů, Sekce rodinné turistiky a A-TOM.

4.7.1 **Sekce metodická**

Metodická sekce [18] má velmi důležitou úlohu. Zabývá se kvalifikací metodických pracovníků pro jednotlivé činnosti, vedoucích a cvičitelů, zajišťuje školení a vzdělávání značkařů, řídí metodiku a organizaci značení cest.

4.7.2 **Sekce přesunů**

Sekce přesunů [18] se zabývají organizací a metodikou jednotlivých druhů turistiky: pěší, cykloturistikou, vodní, vysokohorskou, lyžařskou, speleologickou, nebo sekce, která se zabývá akcemi pro postižené.

4.7.3 Sekce rodinné turistiky

Sekce rodinné turistiky [26] má za úkol oslovovat rodiny s dětmi a nabídnout plnohodnotné aktivity k trávení volného času. Zabývá se organizováním akcí, které mohou využívat rodiče s malými dětmi i dětmi v kočárku.

Podmínkou je, že nabízené trasy budou sjízdné pro kočárky. Účastníci plní během výletu úkoly a účastní se kvízů. Sekce rodinné turistiky má své logo a své sponzory.

4.8 Turistické pochody pro všechny

Pořádání turistických pochodů je jednou z nejvýznamnějších činností KČT. Každoročně je jich zorganizováno velké množství a jsou určeny pro všechny zájemce bez ohledu na členství. Některé pochody jsou pořádány již desítek let a jejich tradice vešla ve známost i mimo původní místo konání. Každoročně se jich účastní tisíce lidí. Pochody byly původně převážně pěší. V současnosti mívají variantu také pro cyklisty.

4.8.1 Pochod Českým rájem za Rumcajsem, 48. ročník

Pochod Českým rájem za Rumcajsem [12] je významná akce, která je určena veřejnosti. V letošním roce byl pořádán již 48. ročník. První pochod byl uspořádán v roce 1966. Prvního pochodu se zúčastnilo přes 1200 lidí. Mezi účastníky byl také jičínský spisovatel Václav Čtvrtek, známý autor postaviček Rumcajse, Manky a Cipíska. Pochodu se pravidelně účastní velké množství účastníků, rekord byl zaznamenán v roce 1982, kdy přišlo přes 10 000 lidí. K dispozici jsou trasy o různé délce, aby si každý mohl vybrat. Děti během pochodu plní úkoly a soutěže.

Od roku 2001 jsou k dispozici také trasy pro cyklisty. Každý platící účastník obdrží pamětní list se známými pohádkovými postavičkami v provedení od Radka Pilaře. V roce 2014 se zúčastnilo 5400 platících. Pro děti jsou připraveny trasy v délce 3, 5 a 8 kilometrů. Pro dospělé jsou trasy v délce 13, 21, 37 kilometrů a dálková trasa, která měří 50 kilometrů.

4.8.2 Pochod Praha - Prčice, 49. ročník

Pochod Praha - Prčice [44] je tradiční pochod celostátního významu, kterého se každoročně účastní velké množství zájemců. Prvního pochodu se účastnilo 469 lidí. V roce 1977 byl zaznamenán rekord v počtu 35 131 lidí. V době konání pochodu jsou posilovány autobusové i železniční spoje. V roce 2014 České dráhy nabídly pro účastníky pochodu zvýhodněné jízdné ve Středočeském kraji.

4.8.3 Pochod Za posledním puchýřem, 43. ročník

Již 43. ročník oblíbené turistické akce se konal v roce 2014 v Benešově [36]. Pro účastníky jsou vždy připraveny trasy různé délky, návštěva muzeí, pivovaru, zámku Konopiště, ve večerních hodinách zábava. Vše navrženo tak, aby si každý mohl vybrat podle svého vkusu a zažít něco zajímavého.

Pochod Za posledním puchýřem se koná každým rokem na jiném místě a je považován jako určité zakončení hlavní turistické sezóny pěší turistiky.

4.9 Turistika pro rodiče s dětmi

Pro podporu rodinné turistiky připravil KČT speciální projekt [26] nazvaný Toulavý kočárek. Projekt je určený pro všechny zájemce s malými dětmi a s kočárkem i pěšky bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou členy KČT.

4.9.1 Projekt Toulavý kočárek

Smyslem tohoto projektu je pořádat pochody a výlety, které jsou určeny pro rodiče nebo prarodiče s kočárkem a s malými dětmi a kdy během cesty čekají na účastníky hry a soutěže.

Trasa je dlouhá maximálně 10 kilometrů a musí být sjízdná pro kočárky.

V roce 2014, kdy se konal 2. ročník, bylo naplánováno 33 pochodů po celé republice. Jednotlivé pochody mají své poetické názvy, například Pohádkový les, Korálky, Děti lesu a Les dětem. Pro účastníky pochodů byl vydán speciální záznamník, kam budou dostávat razítko za účast.

4.10 Turistika pro mládež-Asociace TOM (A-TOM)

Důležitá je také práce věnovaná mládeži [1]. Pro tyto účely funguje Asociace TOM (Turistické oddíly mládeže). Spolek funguje od roku 1991. Je zaměřený na turistiku a tábornictví. Oddíly se věnují činnostem podle svých zájmů, pořádají výlety v Česku i do ciziny. Asociace má v současnosti více než 8 000 členů.

4.11 Turistika pro lidi na vozíčku

V roce 2008 inicioval KČT veřejnou sbírku, aby získal finanční prostředky na vyznačení trasy pro lidi na vozíku [27]. Na podobě trasy se podíleli samotní vozíčkáři. Své připomínky posílali prostřednictvím internetu. Pro snadnou orientaci byly zvoleny značky s obrázkem vozíčku a v rozdílné barvě, která vyjadřuje obtížnost. Modrá barva značí snadné trasy, červená obtížnější a černá barva označuje obtížné trasy, kde je potřeba mít doprovod. První trasa pro vozíčkáře byla vybudována v Brně v Mariánské údolí-Lišni. Důležitou podmínkou bylo, aby trasa byla dosažitelná městskou hromadnou dopravou. Tato trasa měří 11 kilometrů. Druhá trasa byla vyznačena v obci Lutová u Chlumu u Třeboně. Ve spolupráci s KČT byla trasa vyznačena tak, aby byla bezpečná. Zároveň je v obci v místním zařízení možnost bezbariérového ubytování. Stezka nese název Krajem Emy Destinové. Finanční prostředky na budování a značení se získávají z veřejných sbírek. V plánu jsou i internetové stránky, které se budou zabývat touto problematikou.

Několik stezek je už v provozu a budují se další.

Brno (r. 2009)

Lutová (r. 2010)

Bolevecké rybníky (r. 2011)

Hradec Králové (r. 2011)

Praha (r. 2012)

Vizovice (r. 2012)

Kladruby (r. 2013)

Hrabyně (r. 2013)

Tato aktivita je jednoznačně pozitivní. Dává lidem na vozíčku šanci, aby se aktivně podíleli na cestovním ruchu.

4.12 Cyklotrasy, cyklostezky

Cyklotrasy i cyklostezky jsou v současnosti rozšířené a hojně využívané. I zde se využívá destinační a návštěvnický management. Díky nim dochází k rozvoji dalších služeb spojených s cestováním, především služby stravovací a ubytovací. Mají zároveň funkci informativní a zábavní. Při navrhování cyklotras je nutné zohlednit bezpečnost účastníků a trasy vést mimo frekventované komunikace. Výhodné je budovat stezky podél řek, vodních kanálů nebo starých železničních tratí a využít stávající infrastrukturu. Tyto trasy pak mohou využívat i vozíčkáři, rodiny s dětmi a kočárky, využívají je i lidé na kolečkových bruslích.

Při navrhování spolupracují různé subjekty a organizace: Klub českých turistů, kraje, města, obce, Ministerstvo dopravy, CzechTourism, Česká centrála cestovního ruchu a mnohé další. Budování přináší tyto výhody:

- šetrný způsob cestování
- podpora aktivního pohybu
- poznávání přírody, kulturních památek a kulturního dědictví
- podpora rozvoje cestovního ruchu v regionech
- podpora drobného podnikání
- obohacení o zážitky

Nicméně ani cyklotrasy nelze budovat všude a za každou cenu. Je třeba brát zřetel na zvlášť cenná a chráněná území, neboť i cyklistika může působit negativně.

4.13 Turistické chaty a ubytovny KČT

Turistická ubytovna je jednoduché ubytovací zařízení [33]. Slouží pro přechodné ubytování. V jedné místnosti se nachází obvykle 10 a více lůžek. KČT začal již prvopočátku zakládat noclehárny - levná ubytovací zařízení pro turisty. Jako první byla zřízena v roce 1889 v Jilemnici, další na Labské boudě a ve škole v Trutnově. Následující rok bylo v provozu 40 ubytoven. Počet těchto zařízení narůstal.

V roce 1938 to bylo 145 zařízení s celkovou kapacitou 5 500 lůžek. Po roce 1948 byla ubytovací zařízení KČT konfiskována. V roce 1990 se situace začala postupně napravit. V současnosti je ve správě KČT 12 turistických chat, které nabízejí ubytovací služby nejen svým členům, ale i veřejnosti. Pro členy KČT zařízení nabízejí slevy předložení členského průkazu. Kromě ubytování nabízejí chaty další základní a doplňkové služby. Mezi významná zařízení patří Jiráskova chata na Dobrošově u Náchoda, Chata Skalka v Beskydech nebo Raisova chata na vrchu Zvičině nedaleko Dvora Králové nad Labem.

4.13.1 Jiráskova chata na Dobrošově u Náchoda

Jiráskova chata [16] je nejstarší chata - útulna, kterou KČT vybudoval v roce 1895. Chata měla rozhlednu a již od začátku byla velmi oblíbeným výletním místem. Zařízení v současnosti nabízí služby pro veřejnost: ubytování, stravování, pořádání společenských akcí, výstup na rozhlednu, prodej suvenýrů. V okolí je možné navštívit turisticky velmi zajímavá místa: ZOO Dvůr Králové nad Labem, pevnost Dobrošov u Náchoda, pevnost Josefov u Jaroměře, Adršpašsko-Teplické skály, Broumovské skály nebo muzeum oblíbené stavebnice Merkur v Polici nad Metují.

4.13.2 Chata Skalka v Beskydech

Chata Skalka [13] má také dlouholetou historii. Objekt je v provozu celoročně a nabízí služby ubytovací, stravovací, pořádání kulturních akcí pro širokou veřejnost, školení, svatby, a podobně. Místo je vhodné i pro školy v přírodě, funguje zde půjčovna koloběžek.

4.13.3 Bezručova chata, plánované dokončení v roce 2015

V současnosti probíhají stavební práce na Bezručově chatě na Lysé hoře v Beskydech[9]. První dřevěná ubytovna zde byla vybudována již v 19. století. V roce 1934 byla postavena moderní budova, která sloužila do roku 1978, kdy bohužel vyhořela. KČT se před několika lety rozhodl, že chatu obnoví.

Potřebné finanční prostředky získal díky spolupráci s úřady a za podpory sponzorů a veřejné sbírky. Stavební práce jsou v plném proudu. Předpokládá se, že oprava chaty bude dokončena v létě roku 2015.

4.13.4 Další chaty ve správě KČT

Spolek vlastní další ubytovací objekty, které může využívat i veřejnost [14]:

- Chatový tábor KČT Jinolice, Jinolice, 506 01 Jičín
- Chata KČT Brádrlerovy boudy, 543 51 Špindlerův Mlýn 87
- Chata KČT Na Čiháku, Klášterec nad Orlicí, 564 01 Žamberk
- Turistická chata KČT Kusalíno, Ohrada 1834/6, 755 01 Vsetín
- Chata KČT Ostrý, 739 81 Košařiska 75
- Chata KČT Pláně pod Ještědem, 463 51 Světlá pod Ještědem 47
- Chata KČT Pod Studničnou, 542 21 Pec pod Sněžkou 120
- Chata KČT Polesí, Polesí 66, 463 55 Rynoltice
- Chata KČT Prachov, Blata 15, 506 01 Záměstí–Blata
- Chata KČT Prášily, Prášily 100, 341 02 Sušice
- Chata KČT Vosecká bouda, 512 46 Harrachov v Krkonoších
- Chata KČT Výrovka, 524 21 Pec pod Sněžkou 204
- Raisova chata KČT na Zvičině, 544 01 Třebihošť 163

4.13.5 Turistické chaty certifikované KČT

KČT má vypracovaný systém certifikace ubytovacích zařízení [28]. Do systému se může přihlásit kterýkoliv poskytovatel ubytovacích služeb, pokud o to projeví zájem. Na základě žádosti a splnění požadovaných kritérií a standardů obdrží certifikát turistické ubytovny, která vyhovuje standardům vyžadovaných KČT.

Jedná se například počet lůžek v místnosti, počet hygienických zařízení, možnost parkování, možnost získání základních turistických informací, a podobně. V listopadu roku 2013 poskytovalo tyto služby celkem 60 zařízení s celkovou kapacitou 2187 lůžek. Služby těchto zařízení může využívat veřejnost, členové KČT mohou obdržet slevu při předložení průkazu KČT.

4.14 Rozhledny

Rozhledny jsou dnes již neodmyslitelnou součástí naší krajiny, nabízejí každému možnost zažít nádherný pocit s výhledem do dálek. V druhé polovině 19. století se začaly měnit společenské podmínky, životní styl, lidé začínali více cestovat. Tehdejší majitelé panství a některé obce začali využívat vzrůstajícího zájmu lidí o cestování. Budování rozhleden se stalo módou a věcí prestiže investorů. Rozhledny se budovaly, aby přilákaly co nejvíce návštěvníků. Nebyla to však snadná ani levná záležitost. Nejdříve bylo nutné najít vhodné místo a získat souhlas majitele pozemku se stavbou. Finanční prostředky na stavbu byly získávány prostřednictvím sbírek, pořádáním plesů, prodejem pohlednic a příspěvků majetných dárců. Rozhledny se budovaly dřevěné nebo kamenné a poblíž se postavil i hostinec, aby se výletníci mohli občerstvit. Jen v 90. letech 19. století se za přispění různých okrašlovacích spolků a turistických (zpočátku německých) sdružení i soukromých osob postavilo 60 rozhleden, v roce 1914 jich existovalo postaveno celkem 150. KČT organizoval budování rozhleden od začátku své činnosti. Mnohé z nich slouží lidem i po více jak stu letech od jejich vybudování, přežily do dnešních dnů a mohou tak vyprávět své zajímavé příběhy.

K obnovení velkého zájmu veřejnosti o rozhledny přispěla Česká televize, když odvysílala pořad věnovaný rozhlednám. Jak uvádí Nouza [40]: *„V pravdě přelomovým se stal rok 1999, kdy Česká televize odvysílala dokumentární cyklus „Rozhlédni se, člověče“, věnovaný fenoménu vyhlídkových staveb na našem území. Rozhledny se staly populárními cíli výletů a získaly tisíce nových příznivců.“*

Nejznámější rozhledny vybudované Klubem českých turistů:

4.14.1 Petřínská rozhledna, postavena r. 1891

První rozhlednou, kterou vybudoval KČT [43] byla Petřínská rozhledna. Stojí na vrcholu Petřín v Praze. Byla postavena v roce 1891 u příležitosti Jubilejní výstavy v Praze. Její předlohou byla Eiffelova věž v Paříži. Přestože rozhledna měla být původně věrnou kopií Eiffelovky, z technického hlediska to nebylo možné realizovat a tak byl vypracován odlišný projekt. Jedná se o kovovou konstrukci a její montáž trvala 53 dní. Slavnostní otevření se konalo 20. srpna roku 1891 za přítomnosti mnoha významných osobností. Petřínská rozhledna již patří k neodmyslitelným siluetám Prahy a je jedním z nejdůležitějších cílů turistů a návštěvníků hlavního města. V letech 2000 až 2002 proběhla kompletní rekonstrukce. V současné době je v suterénu výstava věnována Járovi Cimrmanovi a historii Klubu českých turistů.

4.14.2 Rozhledna Žalý, postavena r. 1892

Rozhledna Žalý stojí v Krkonoších na vrcholu Přední Žalý [45]. Čtyřboká, kamenná věž, byla postavena v roce 1892 za podpory hraběte Jana Harracha, který byl příznivcem a podporovatelem turistiky a čestným členem KČT. Původně zde stála také restaurace, která však několikrát vyhořela a postupně zcela zanikla.

4.14.3 Rozhledna na Dobrošově, postavena r. 1895

V roce 1895 byla u Dobrošova, nedaleko Náchoda, postavena turistická chata i s rozhlednou [7]. Místo si postupně získalo tak velkou oblibu, že kapacita objektu přesáhla únosnou kapacitu.

Náchodský KČT nechal vypracovat nový projekt, který však byl díky válečným událostem realizován až v roce 1921. Položení základního kamene nové chaty se stalo významnou událostí. Konalo se u příležitosti 70. narozenin spisovatele Aloise Jiráska a zúčastnilo jí na 60 000 lidí. Byla vystavena nová rozhledna a chata s možností stravování a ubytování. Po válce byl majetek odebrán a několikrát změnil majitele. Od roku 1995 je chata opět majetkem KČT.

4.14.4 Další rozhledny provozované KČT

Jednotlivé odbory KČT provozují například tyto další rozhledny [41]:

- Kurzova věž na Čerchově u Domažlic
- Vlčí hora u Krásné Lípy
- Dymník u Rumburka
- Rozhledna Maxe Švabinského na Kozlovském kopci u České Třebové
- Rozhledna Háj u Šumperka
- Rozhledna Oslednice u Telče
- Rozhledna Chlum u Plzně
- Rozhledna Rýzmberek u Kdyně

Pro milovníky dalekých rozhledů jsou k dispozici speciální webové stránky o rozhlednách a vyhlídkových věžích, k dispozici jsou i tištěné publikace, například publikace Naše rozhledny od Pavla Miškovského s přiloženou mapou, kde je uvedeno 228 vyhlídkových objektů.

4.15 Naučné stezky

Naučné stezky jsou budovány s využitím destinačního a návštěvnického managementu. Jsou důležitým přínosem pro cestovní ruch. Klub českých turistů se podílí na budování ve spolupráci s dalšími zainteresovanými organizacemi a institucemi na daném území nebo regionu. Naučné stezky mají funkci vzdělávací i zábavnou. Podél cest jsou umístěny informační tabule, kde se turisté mohou dozvědět zajímavosti o rostlinách, zvířatech, hmyzu nebo zajímavá fakta vztahující se k navštívenému místu.

Naučné stezky jsou tematicky zaměřené na přírodu, vinohradnictví, historii, také na geologii, hornictví nebo lesnictví. Naučné stezky jsou budovány tak, aby bylo dosaženo trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu a zároveň ochrany přírody.

4.15.1 Planetární stezka v Hradci Králové

V Hradci Králové byla vybudována planetární stezka[6]. Je to model naší sluneční soustavy v měřítku jedna ku jedné miliardě. Jednotlivá tělesa, která se na naučné stezce nacházejí, odpovídají svojí velikostí těmto zmenšeným poměrům. Také vzdálenosti, které jsou mezi jednotlivými nebeskými tělesy, jsou v tomto poměru. Cesta vede lesem, přes pole a kolem rybníků Datlík, Cikán a Biřička. Trasa je dlouhá 6,5 kilometrů, je vhodná pro děti i dospělé. Zároveň je to příjemná procházka přírodou.

4.15.2 Naučná stezka Čertova strouha

Čertova strouha se nachází poblíž Boudy u Bílého Labe nedaleko Špindlerova Mlýna [9]. Protože v minulosti docházelo k povodním, budovali naši předkové na tocích řek různé přehradby a používali různá technická řešení, aby zabránili katastrofám, které povodně způsobují. Šikovnost našich předků lze obdivovat na toku Labe v Krkonoších.

4.15.3 Po stopách Karolíny Světlé

Naučná stezka Po stopách Karolíny Světlé [9] byla zbudována v rodném kraji spisovatelky. KČT provedl značení a vybavení informačními tabulemi. Stezka byla navržena občanským sdružením „Stopy v krajině“ a vyznačena ve spolupráci s KČT. Během cesty lze obdivovat podještědské panorama a navštívit místa popisovaná v dílech spisovatelky. Na trase jsou informační panely.

4.16 Časopis Turista

Časopis vychází již od roku 1889 a patří tak mezi nejstarší české periodikum. Prvním redaktorem byl Dr. Vilém Kurz, jeden ze zakladatelů KČT. Významným redaktorem se následně stal Jiří-Guth Jarkovský a vedl ho dlouhých třicet let. Časopis během své historie několikrát změnil název.

Periodikum vycházelo původně pod názvem Časopis turistů, poté bylo přejmenováno na Turistika-Horolezectví nebo Turistika. Postupně se ujal název Turista[9], který je používán i v současnosti. Periodikum vychází 10x ročně. Čtenářům jsou nabízeny typy na výlety a k návštěvě zajímavých míst v celé naší republice, například přírodních zajímavostí, kulturních, architektonických a technických památek, pozvánky na turistické akce pro širokou veřejnost, informace o službách pro turisty, informace o činnosti KČT. Časopis Turista již několikrát získal ocenění od nadace Pro Bohemia, Syndikátu novinářů ČR a Ministerstva kultury ČR. Časopis je možné koupit v novinových stáncích nebo ve specializovaných partnerských prodejnách potřeb pro turisty.

4.17 Muzeum turistiky

Dne 2. července 2006 Klub českých turistů v Bechyni slavnostně otevřel první turistické muzeum u nás [19]. Muzeum se nachází v centru města v budově bývalé židovské synagogy. V roce 2007 byla ve vedlejší budově otevřena stálá výstava k 120. výročí založení klubu. Výstava je zaměřena na historii KČT. Návštěvníci se zde mohou dozvědět mnoho zajímavých informací. Je zde zdokumentována historie turistických spolků, vývoj turistiky na našem území i v Evropě. Prohlédnout si lze historické turistické průvodce, mapy, přehled turistických chat nebo zjistit, které zříceniny hradů se dochovaly díky dobrovolné práci členů spolku. Zajímavá je plastická mapa, na které jsou vyznačeny všechny v současnosti existující rozhledny, barevně rozlišeny podle použitého stavebního materiálu. K rozhlednám je k dispozici mnoho dalších informací o historii, umístění a doplněno obrazovým materiálem.

Výstava představuje také významné osobnosti, které se zasloužily o rozvoj a popularitu turistiky u nás. Lze spatřit také dobové prvky turistické výstroje a výzbroje. Muzeum je možné navštívit v období letních prázdnin, kdy je kromě pondělí otevřeno každý den. Mimo sezónu je muzeum otevřeno vždy jen o víkendu.

4.18 Turistické infocentrum

Klub českých turistů vybudoval v Praze [15] na Fügnerově náměstí Informační centrum. Návštěvníci se zde mohou dozvědět mnoho důležitých informací o KČT, o činnosti, o možnostech a výhodách členství v klubu. Dozvědí se také o pořádaných akcích. Infocentrum prodává turistické mapy zelené edice KČT (1:50000), žluté cykloturistické mapy KČT a slovenské turistické mapy. K dispozici je kalendář turistických akcí a informace o pochodech v celé republice, katalog turistického ubytování informace o slevovém systému EUROBEDS. Lze si koupit časopis Turista, Obrazový atlas turistických cílů, turistické známky, turistické odznaky, upomínkové předměty, nášivky, samolepky, turistické záznamníky, sběratelské karty, a další.

4.19 Obrazový atlas

Obrazový atlas [21] je vydáván vždy v lednu již od roku 1999. Publikaci je možné zakoupit v tištěné podobě nebo zhlédnout elektronickou cestou na webových stránkách na <http://www.obrazovy-atlas.cz/>. V atlasu se nachází množství informací o turisticky zajímavých místech v jednotlivých regionech naší republiky, například hrady, zámky, různé další kulturní památky a objekty a přírodní zajímavosti.

4.20 Turistické mapy a průvodce ⁶

Od roku 1991 je KČT opět vydavatelem turistických map. O výrobu a distribuci se stará dceřiná firma Trasa s.r.o. Edice map má jednotné měřítko 1: 50000, obsah a formu. Mapy jsou zpracovány na základě spolupráce značkařů KČT a dalších odborníků a Zeměměřičského úřadu.

4.20.1 Zelená edice - turistické mapy

Mapy v zeleném provedení jsou převážně určeny pěším turistům. Obsahují turisticky značené trasy, vlastivědné značky a doprovodné texty.

⁶ Kapitola 4.20 a její podkapitoly jsou zpracovány dle „*Turistické mapy KČT*“ [31]

Pokrývají ucelené, turisticky zajímavé území. Území České republiky je zobrazeno na 98 mapách. Nově mohou mít mapy laminaci, aby byly odolné při mnohonásobném používání a zároveň, aby bylo možné do map dopisovat poznámky fixem. Mapy jsou běžně dostupné v knihkupectvích, internetových obchodech a jsou velmi oblíbené. Důkazem je několikanásobné vydání, většina map vyšla již minimálně ve 4. vydání. Nejvyhledávanější místa mají již 8. nebo 9. vydání.

4.20.2 **Žlutá edice - cykloturistické mapy**

Ve žlutém provedení vychází mapy určené pro cykloturistiku s profily vybraných cyklistických tras a doplněné o vlastivědné texty. Cykloturistické mapy jsou v měřítku 1:50 000 nebo 1: 100 000 a jsou jednostranné nebo dvoustranné. Mapy lze koupit v knihkupectvích a internetových obchodech.

4.21 **Partneři a sponzoři**

Klub českých turistů je podle Občanského zákoníku spolkem. Finanční podporu získává od dalších subjektů [8]- od státu, obcí, krajů, prostřednictvím grantů nebo od sponzorů. Generálním partnerem je firma Lesy ČR, mezi další významné sponzory patří České dráhy, a.s., Oborová zdravotní pojišťovna, Česká spořitelna a další. Mezi důležité státní instituce, se kterými KČT spolupracuje, patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo kultury, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství nebo soukromých a podnikatelských subjektů.

4.21.1 **Spolupráce s CzechTourism**

Klub českých turistů spolupracuje s různými subjekty [41]. CzechTourism je příspěvková organizace zřízená Ministerstvem pro místní rozvoj. Hlavním cílem této organizace je propagace České republiky jako destinace cestovního ruchu doma i v zahraničí, spolupráce s regiony, podpora šetrného cestovního ruchu, destinační management, mediální presentace, a podobně.

4.21.2 Spolupráce s Českým olympijským výborem

ČOV je tak stal vyznaným partnerem, který podporuje aktivní pohyb pro všechny. Přínosem této spolupráce je získávání financí pro realizaci turistických aktivit, které klub dlouhodobě pořádá a které jsou určeny veřejnosti ([9]s. 55]):

„24. dubna 2014 byl Klub českých turistů přijat za řádného člena Českého olympijského výboru. Došlo tak k symbolickému splynutí tradic ČOV a KČT prostřednictvím osoby Dr. Jiřího St. Gutha Jarkovského, který byl spoluzakladatelem novodobých olympijských her, členem Mezinárodního olympijského výboru, zakladatelem Českého olympijského výboru a v letech 1914 až 1926 předsedou KČT.“

4.21.3 Spolupráce s městy, regiony, kraji

KČT spolupracuje s celou řadou organizací a úřadů [41]. Je významným partnerem pro krajské úřady, obce, města nebo Ministerstvo dopravy. Při značení cyklostezek je nutné zohledňovat mnohá kritéria, neboť se jedná o způsob turistiky po veřejných dopravních komunikacích a je potřeba zajistit bezpečnost všech účastníků.

4.22 Mezinárodní spolupráce

KČT spolupracuje také s regiony a městy v pohraničí. Příkladem je v letošním roce otevřená Stezka podél Lužnice[29]. Hlavním partnerem tohoto projektu byl právě Klub českých turistů.

Byla vybudována 230 kilometrů dlouhá dálková pěší trasa, která začíná u pramene řeky Lužnice v Rakousku a vede do Týna nad Vltavou, kde řeka Lužnice ústí do Vltavy. Nové stezky byly budovány se souhlasem a podporou vedení města Bechyně, společnosti Panství Bechyně a. s. a Lázní Bechyně. Stezka je budována jako naučná, během cesty lze obdivovat hrady i zámky, historická města (například rakouské město Gmund, v Čechách města Tábor a Bechyně, hrad Soběslav, Kozí hrádek) a množství přírodních krás.

4.23 Členství v mezinárodních organizacích ⁷

Klub českých turistů je členem několika mezinárodních turistických organizací:

EWV - Europäische Wandervereinigung

Evropská turistická asociace byla založena v roce 1969. V současnosti sdružuje 54 turistických spolků z různých zemí Evropy s celkem asi 6 milióny členů. Hlavním cílem této mezinárodní organizace je dokončení a následná údržba sítě dálkových značených tras spojujících celou Evropu a vytvoření jednotné databáze s informacemi o turistických ubytovacích objektech jednotlivých spolků.

IVV - Internationaler Volkssportverband

Jedná se o sdružení s názvem Světová organizace lidového sportu. Organizace sdružuje 27 států světa (např. Japonsko, Izrael, většinu evropských států, Kanadu, USA) a bylo založena již v roce 1970. V současnosti má asi 15 miliónů členů v 5100 klubech. Tyto kluby pořádají ročně přes 7000 akcí. Cílem tohoto sdružení je získávat co nejvíce lidí pro pravidelný pohyb v přírodě. Zajistit, aby pořádané akce byly cenově dostupné pro turistickou veřejnost. Účastníci akcí pořádaných touto organizací jsou odměňováni diplomy, nášivkami a odznaky a speciálním razítkem.

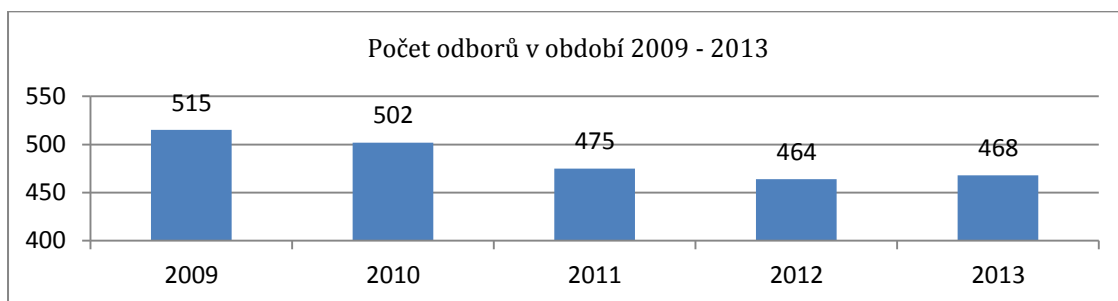
IML - International Marching League

V roce 1987 byla v Tokiu založena Mezinárodní liga chodců - IML. Pro účastníky několikadenních mezinárodních pochodů byl navržen systém oceňování, pro nějž platí určitá pravidla - evropský chodec, světový chodec v řadě stupňů. Organizace má v současnosti 17 členů. Z každého státu může být pouze jeden pořadatel akce. V naší republice je to pochod v Brně "Jede Kudrna okolo Brna".

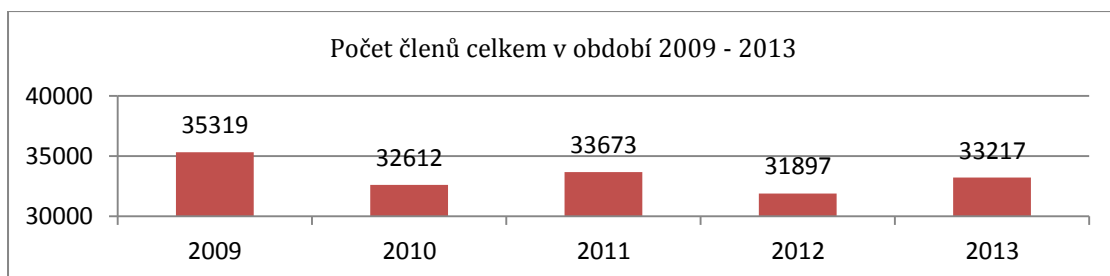
⁷ Kapitola 4.23 je zpracována podle „*Sekce IVV/IML*“ [24]

4.24 Vývoj členské základny a odborů (2009-2013)

Klub českých turistů je společenská organizace. Její přínos spočívá v podpoře setkávání se lidí, kteří mají společné nebo velmi podobné zájmy, oblíbili si turistiku a chtějí aktivně trávit svůj volný čas. Jednotlivé odbory mají svoji členskou základnu. Počty členů jsou velmi rozdílné. V průběhu času dochází ke změnám v počtu aktivních klubů i v počtu evidovaných členů. Konzultací s generálním sekretářem panem inženýrem Nováčkem [41] bylo zjištěno, že i v průběhu sledovaného období v letech 2009 až 2013, docházelo ke změnám. Průběh změn je zaznamenán v následujících dvou grafech:

Graf 9-Počet odborů. Zdroj: [41]

Graf 10- Vývoj počtu členů KČT Zdroj: [41]

4.25 Vývoj počtu pořádaných akcí (2009-2013) ⁸

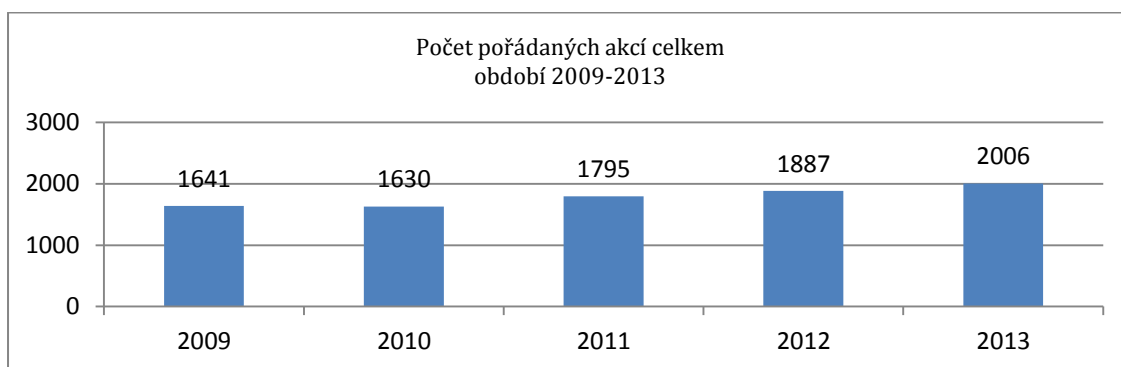
Odbory pořádají a organizují tzv. akce. Jsou to různé výlety, zájezdy, vycházky a setkání. Některé akce jsou určeny pouze pro vlastní členy, jiné jsou pořádány i pro veřejnost.

⁸ Kapitola 4.25 a její podkapitoly jsou zpracovány na základě výsledků dotazníkového šetření [4]

Některé odbory pořádají krátké pěší výlety do okolí dvakrát v týdnu, jiné odbory organizují zájezdy na každý víkend, některé se scházejí třeba jednou za měsíc. Vše je závislé na časových možnostech a na organizačních schopnostech předsedů a členů daného odboru.

4.25.1 Počty turistických akcí celkem

Pro získání informací o členském základě a o aktivitách jednotlivých klubů, byli osloveni jednotliví předsedové. Ze získaných odpovědí od předsedů odborů, kteří poslali své odpovědi zpět, vyplynulo, že v roce 2009 bylo uspořádáno 1 641 akcí, v roce 2013 bylo zorganizováno 2006 turistických pochodů a výletů.

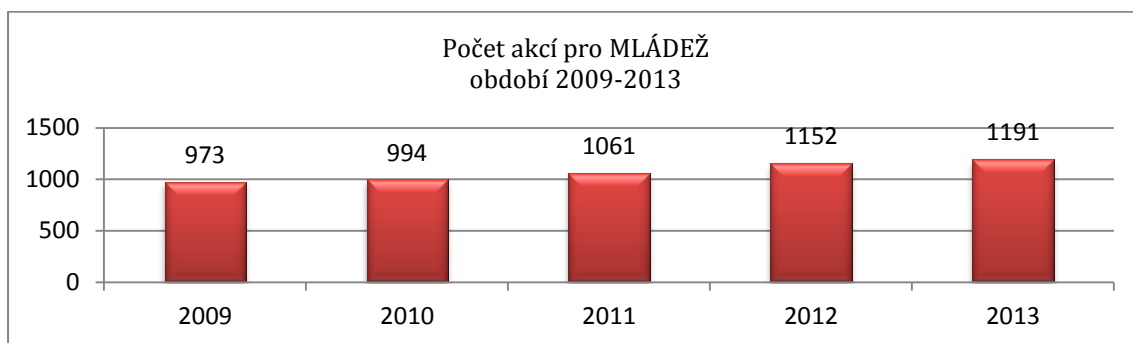
Graf 11- Vývoj počtu akcí. Zdroj: [4]

Každoročně je vydáván Kalendář turistických akcí, který je veřejně přístupný na webových stránkách Klubu českých turistů. Klub má program pro všechny, každý si může vybrat dle svého zájmu. Odbory, které odpověděly na dotazník, patří mezi aktivní. Připravují turistické akce a programy pro zájemce z řad členů KČT i z řad veřejnosti. Počty účastníků pořádaných klubem zaznamenávají postupný růst.

4.25.2 Počty akcí pro mládež

Pro své členy z řad dětí a mládeže pořádají odbory množství závodů, soutěží, zájezdů a výletů převážně v tuzemsku, ale i v cizině. Podporují tím zdravý životní styl, pobyt v přírodě a získávání různých dovedností.

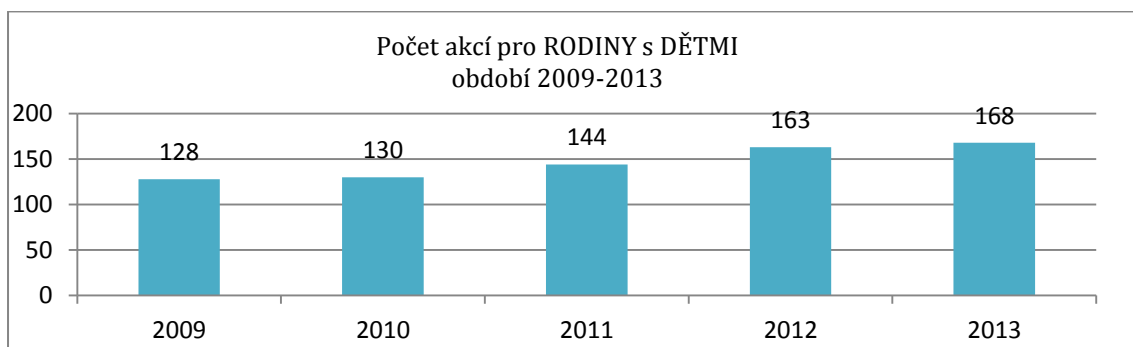
V roce 2009 bylo uspořádáno 973 akcí. Následující roky akcí postupně přibývalo a v roce 2013 jich bylo 1191.

Graf 12- Vývoj počtu akcí pro mládež. Zdroj: [4]

4.25.3 Počty akcí pro rodiny s dětmi

KČT pořádá také aktivity, určené pro rodiny s malými dětmi. Nabídka pro tuto cílovou skupinu se postupně rozšiřuje. Od roku 2009 došlo k nárůstu akcí téměř o 31%. Mezi stále více oblíbené akce patří Toulavý kočárek.

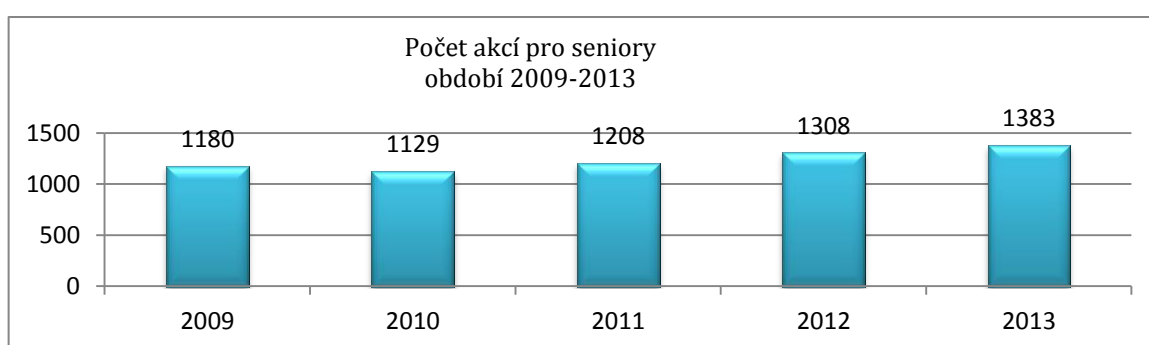

Graf 13- Vývoj počtu akcí pro rodiny s dětmi. Zdroj: [4]

4.25.4 Počty akcí pro seniory

Úctyhodná je činnost odboru v Ústí nad Labem, který čítá 40 členů a jejichž věkový průměr je 76 let. Pořádají kratší i delší výlety, aby si každý mohl vybrat dle svých možností a mít radost z pohybu.

Z dotazníkového výzkumu bylo zjištěno, že akcí pro seniory přibývá. Zatímco v roce 2009 bylo zorganizováno 1180 akcí, v roce 2013 jich bylo 1383, to je nárůst o 17%.

Graf 14- Vývoj počtu akcí pro seniory. Zdroj: [4]

Lze konstatovat, že turistické aktivity pořádané pro seniory je důležitá a prospěšná aktivita Klubu českých turistů. Nabízí možnosti výběru tras podle kondice účastníka, podporuje zdravý životní styl a nabízí příležitost být ve společnosti lidí podobných zájmů.

5 Shrnutí výsledků

Cílem práce bylo potvrdit nebo vyvrátit dvě hypotézy.

První hypotéza předpokládala, že přibývá značených cest. Klub českých turistů má již od svého založení ve stanovách uvedeno, jako jeden z hlavních cílů, značení turistických tras a jejich údržbu. Prostřednictvím vyškolených dobrovolníků z řad členů klub zajišťuje údržbu a opravy stávajících tras a zároveň budování a značení nových tras. Pro výzkum a porovnání bylo stanoveno období let 2009 až 2013. Statistické údaje, které byly nezbytné pro práci, byly poskytnuty z ústředí Klubu českých turistů. Na základě těchto údajů bylo zjištěno, že ve sledovaném období přibylo celkem 6027 kilometrů nově značených turistických tras (platí pro pěší, silniční i terénní cyklistiku, lyžaře, cesty pro vyjížděky na koních, nově vznikaly trasy pro vozíčkáře). Z výpočtů vyplývá, že se počet značených tras ve zkoumaném období zvýšil o 8%. První hypotéza byla potvrzena.

Druhá hypotéza předpokládala, že přibývá počet členů KČT. Ze statistických údajů získaných z ústředí KČT vyplývá, že se počet členů v průběhu sledovaného období mezi roky 2009 až 2013 snížil. V roce 2009 měl klub 35 319 členů a fungovalo celkem 515 odborů, v roce 2013 bylo evidováno 33 217 členů ve 468 odborech. Z výpočtů lze zjistit, že se počet členů snížil o 6%. V tomto smyslu se druhá hypotéza o zvyšování členské základy nepotvrdila.

Dále bylo provedeno dotazníkové šetření mezi předsedy odborů se záměrem zjistit, jak jednotlivé odbory fungují a kolik ročně zorganizují turistických akcí. Návratnost vyplněných dotazníků nebyla příliš vysoká. Na otázky odpověděla jen část respondentů. Nicméně z odpovědí těch, kteří dotazník odeslali, vyplývá, že rádi organizují, zařizují a vymýšlejí aktivity ku prospěchu ostatních a že je to pro ně důležité a baví je to. Několik odborů odpovědělo, že k jejich založení došlo teprve nedávno. Přesto, že se nejedná o výrazně masovou záležitost, jsou lidé, kteří se chtějí stát členy KČT, zakládají nové odbory a jsou schopni oslovit další zájemce.

Právě díky těmto lidem, kteří se dobrovolně a ve svém volném čase věnují činnosti pro druhé, vzniká každoročně řada turistických akcí, kterých se může účastnit kromě členů klubu i široká veřejnost. Jsou to různé turistické pochody, z nichž některé se staly celostátně oblíbenými a konají se již po desetiletí. Každoročně se těchto pochodů a výletů účastní desetitisíce lidí po celé republice.

Klub českých turistů, jak vyplývá ze šetření, je významnou organizací, která hraje důležitou roli v cestovním ruchu tím, že podporuje turistiku ve všech jejích podobách. V posledních letech se rozšířilo značení tras pro vyjížďky na koních a dále vznikají trasy, které jsou označeny jako vhodné pro vozíčkáře. To pomáhá přilákat k turistice další zájemce. Důležitá je také skutečnost, že se KČT snaží zapojit do turistiky lidí všech věkových kategorií, od dětí v kočárku až po seniory. Z dotazníkového šetření lze zjistit, že zájem o turistiku nadále trvá.

6 Závěr a doporučení

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jakým způsobem funguje Klub českých turistů (KČT) a jakou zastává roli v oblasti cestovního ruchu.

Role Klubu českých turistů spočívá ve významné podpoře cestovního ruchu prostřednictvím značení, budování a údržby turistických tras. Klub touto činností naplňuje jednu z hlavních myšlenek, která stála u jeho zrodu. Záměrem zakladatelů bylo podporovat turistiku a kladný vztah k přírodě. Klub provádí značení již 126 let. Prostřednictvím propojení cest došlo k zpřístupnění a možnosti navštívit kulturní a historické památky, města a významné množství přírodních atraktivit a míst. KČT tím významně přispěl k oblíbě turistiky a rozmachu cestovního ruchu na našem území.

Turistika je nedílnou součástí cestovního ruchu. Budují se nové trasy. Z výzkumu vyplynulo, že přibývají nové trasy nejen pro pěší, ale také pro silniční a terénní cyklistiku, lyžaře, vyjížďky na koních nebo vozíčkáře. Bylo zjištěno, že v letech 2009 až 2013 přibylo celkem 6027 kilometrů nových tras, které může využívat každý. Značení slouží ku prospěchu veřejnosti a rozvoje cestovního ruchu. Díky tomu se může zvyšovat nabídka základních i doplňkových služeb podél stezek (stravování, ubytování, budování půjčoven, úschoven, prodejen sportovního vybavením). KČT při rozšiřování infrastruktury spolupracuje s celou řadou státních i soukromých firem, orgány státní správy, obcemi, městy, regiony nebo ministerstvy. Při této spolupráci je využíván destinační a návštěvnický management.

Klub českých turistů funguje jako společenská organizace. Podporuje setkávání lidí se zájmem o turistiku jako zdravý životní styl spojený s pohybem v přírodě, ochranou přírody, poznávání země a její historie. Členové klubu, rodinní příslušníci a veřejnost, se prostřednictvím účasti na turistických akcích stávají aktivními účastníky cestovního ruchu, kteří využívají základní služby i doplňkové služby.

V otázce členské základy bylo zjištěno, že počet členů spolku se v celostátním měřítku nezvyšuje, spíše klesá. Jedním z důvodů tohoto stavu je, že dnešní doba nabízí množství volnočasových aktivit v tuzemsku i v zahraničí.

Nabídka v minulosti nebyla nikdy tak obsáhlá a cestování téměř do kterékoliv země světa tak dostupné veřejnosti, jako nyní.

Dalším možným důvodem, proč všeobecně nepřibývá členů KČT, je skutečnost, že se jedná o dobrovolnou aktivitu, která je spojená s organizováním akcí pro druhé a velkými nároky na vlastní volný čas, který je tomu potřeba věnovat. Mnozí lidé se pořádaných akcí s oblibou účastní, vyhledávají různé nabídky, ale sami netouží být organizátory a mnohdy ani netouží být svazováni s organizací. Přesto se dá usuzovat, že všeobecně je zájem o turistiku velký.

Existují i odbory, které vznikly teprve nedávno a Ti, kteří je založili, uvedli, že je to baví, protože rádi organizují a zařizují a naplňuje je to, že dělají něco pro druhé. Přibírají do svých řad nové členy napříč všemi věkovými kategoriemi a dokážou nabídnout ostatním zajímavé a smysluplné aktivity pro volný čas.

Tyto úspěšné odbory a jejich předsedy by bylo přínosné oslovit a zjistit, jak organizují svoji činnost, jaké akce pořádají, jakým způsobem oslovují a získávají nové členy do svých řad. Jejich zkušenosti by mohly využít i ostatní odbory k oslovení těch zájemců o turistiku, kteří o aktivitách KČT zatím nejsou dostatečně informováni. Je to jedna z možných cest, jak získávat nové členy a zajistit, aby organizace mohla dál fungovat a rozvíjet se.

7 Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury

- [1] Asociace TOM: Co je Asociace TOM?. [Http://www.a-tom.cz/](http://www.a-tom.cz/) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.a-tom.cz/asociace-tom/co-je-asociace-tom>
- [2] Asociace TOM: Jak založit oddíl. [Http://www.a-tom.cz/](http://www.a-tom.cz/) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.a-tom.cz/asociace-tom/jak-zalozit-oddil>
- [3] Dopravní podnik města Prahy: Lanová dráha na Petřín slaví 120 let od zahájení provozu. [Http://www.dpp.cz/](http://www.dpp.cz/) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.dpp.cz/lanova-draha-na-petrin-slavi-120-let-od-zahajeni-provozu/>
- [4] E-mailová korespondence – předsedové odborů KČT. Vlastní dotazníkové šetření.
- [5] Horolezecká abeceda: Osobnosti. [Http://www.horolezeckaabeceda.cz/index.php](http://www.horolezeckaabeceda.cz/index.php) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.horolezeckaabeceda.cz/aktualita.php?id=206>
- [6] Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové: Planetární stezka v Hradci Králové [online]. [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: http://www.astrohk.cz/planetarni_stezka/
- [7] Jiráskova chata: Strípky z historie [online]. [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://www.jiraskovachata.cz/>
- [8] KAIZER, Jan. Osobní konzultace s předsedou KČT Jičín
- [9] Klub českých turistů: Časopis Turista, říjen 2014, Zprávy z KČT
- [10] Klub českých turistů: Historie KČT. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/historie-kct>
- [11] Klub českých turistů: Historie KČT. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/historie-kct>
- [12] Klub českých turistů: Historie Klubu českých turistů Jičín. In: [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kctjicin.cz/index.php/historie-kct-jicin>
- [13] Klub českých turistů: Horská chata Skalka. In: [online]. [cit. 2014-10-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/chaty-klubu-ceskych-turistu>
- [14] Klub českých turistů: Chaty Klubu českých turistů. In: [online]. [cit. 2014-10-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/chaty-klubu-ceskych-turistu>
- [15] Klub českých turistů: Infocentrum KČT [online]. [cit. 2014-10-3-11]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/infocentrum-kct>
- [16] Klub českých turistů: Jiráskova chata na Dobrošově. In: [online]. [cit. 2014-10-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/chaty-klubu-ceskych-turistu>

- [17] Klub českých turistů: Kvalifikace metodických pracovníků a značkařů v Klubu českých turistů. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-28]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/metodicka-sekce>
- [18] Klub českých turistů: Metodická sekce. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-05-26]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/metodicka-sekce>
- [19] Klub českých turistů: Muzeum turistiky v Bechyni [online]. [cit. 2014-10-11]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/muzeum-turistiky-v-bechyni>
- [20] Klub českých turistů: O organizaci Klubu českých turistů. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-05-25]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/o-organizaci-klubu-ceskych-turistu>
- [21] Klub českých turistů: Obrazový atlas [online]. [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.obrazovy-atlas.cz/>
- [22] Klub českých turistů: Příprava a vedení pěších, lyžařských a cyklistických výletů a vysokohorských túr. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/metodicka-sekce>
- [23] Klub českých turistů: Rada značení. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/rada-znaceni>
- [24] Klub českých turistů: Sekce IVV / IML [online]. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/sekce-ivv-impl>
- [25] Klub českých turistů: Sekce pěší turistiky. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/sekce-pesi-turistiky>
- [26] Klub českých turistů: Sekce rodinné turistiky. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/sekce-rodinne-turistiky>
- [27] Klub českých turistů: Sekce zdravotně postižených. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné z: <http://www.turisti-zdp.estranky.cz>
- [28] Klub českých turistů: Seznam certifikovaných ubytoven. In: [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/seznam-certifikovanych-ubytoven>
- [29] Klub českých turistů: Stezka podél Lužnice slavnostně otevřena [online]. [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/stezka-podel-luznice-slavnostne-otevrena-52014>
- [30] Klub českých turistů: Toulavý kočárek 2014 se rozjíždí. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-06-30]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/toulavy-kocarek-2014-se-rozjizdi>
- [31] Klub českých turistů: Turistické mapy [online]. [cit. 2014-10-11]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/turisticke-mapy>

- [32] Klub českých turistů: Turistické značení KČT. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct>
- [33] Klub českých turistů: Učební texty pro kvalifikační stupeň vedoucí turistiky. Metodická příručka KČT. In: [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/metodicka-sekce>
- [34] Klub českých turistů: Učební texty pro značkaře, díl M. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/rada-znaceni>
- [35] Klub českých turistů: Ústřední orgány KČT. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-05-25]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/ustredni-organy-kct>
- [36] Klub českých turistů: Za posledním puchýřem. In: [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.kctricany.cz/Akce/za-poslednim-puchyrem-benesov/>
- [37] Klub českých turistů: Základní pravidla značení turistických tras. [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct>
- [38] Knihy nakladatelství CODYPRINT: Československo 1918-1939. [Http://www.codyprint.cz/index.html](http://www.codyprint.cz/index.html) [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.codyprint.cz/csr/index.html>
- [39] KOTÍKOVÁ, Halina. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.
- [40] NOUZA, Jan. Putování za rozhlednami Lužických hor a Českého Švýcarska. 4., aktualiz. vyd. Česká Kamenice: PolArt, 2009, 83 s. ISBN 978-80-87286-05-0.
- [41] NOVÁČEK, Mojmír. E-mailová korespondence s generálním sekretářem KČT.
- [42] PÁSKOVÁ, Martina. Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, 298 s. ISBN 978-807-4350-061.
- [43] Petřínská rozhledna: Historie rozhledny [online]. [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://www.petrinska-rozhledna.cz/historie.php>
- [44] Pochod Praha-Prčice: Kapitoly z historie pochodu aneb střípky a perličky na pokračování [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.praha-prcice.cz/historie>
- [45] Rozhledna Žalý v Krkonoších: Historie [online]. [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://rozhledny.webzdarma.cz/zaly.htm>
- [46] Stanovy Klubu českých turistů, ověřená kopie z 23. 4. 2014. Dostupné z: [Http://www.kct.cz/cms/](http://www.kct.cz/cms/) [online]. [cit. 2014-05-26].
- [47] ŠTEMBERK, Jan. Fenomén cestovního ruchu: možnosti a limity cestovního ruchu v meziválečném Československu. 1. vyd. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2009, 298 s. ISBN 978-808-6841-182.

- [48] ŠTEMBERK, Jan. Kapitoly z dějin cestovního ruchu. 1. vyd. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov ve spolupráci s Katedrou společenských věd Vysoké školy obchodní v Praze, 2012, 222 s. ISBN 978-807-4150-654.
- [49] ŠTÝRSKÝ, Jiří a Jiří ŠÍPEK. Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie, geografie turismu... Vyd.6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 234 s. ISBN 978-807-4351-273.
- [50] ULMANOVÁ, Kristýna. Cestování před sto lety, aneb, Všude dobře, doma nejlépe: rozvoj českého turismu v kontextu světových výstav ve druhé polovině devatenáctého století. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2011, 222 s. Bod (Dokořán). ISBN 978-807-3633-844.
- [51] VYSTOUPIL, Jiří. Atlas cestovního ruchu České republiky. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006, 157 s. ISBN 80-239-7256-1.
- [52] Zeměpis: Mapy ČR. [Http://www.zemepis.com](http://www.zemepis.com) [online]. [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/images/mapycr/krajecr.jpg>

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 – ZNAK KLUB ČESKÝCH TURISTŮ. ZDROJ: [18].....	13
OBRÁZEK 2- MAPA KRAJŮ ČR. ZDROJ: [52]	14
OBRÁZEK 4 - LANOVÁ DRÁHA NA PETŘÍN V ROCE 1891. ZDROJ: [3]	17
OBRÁZEK 5 - MAPA ČSR 1918-1938. ZDROJ: [38]	20
OBRÁZEK 7 – ZNAČKAŘ. ZDROJ: VLASTNÍ FOTO	24
OBRÁZEK 8 - PÁSOVÉ ZNAČKY. ZDROJ: [37]	26
OBRÁZEK 9 - SPECIÁLNÍ TURISTICKÉ ZNAKY. ZDROJ: [37]	26
OBRÁZEK 10 - ZNAČKY PRO LYŽAŘE. ZDROJ: [37]	27
OBRÁZEK 11 - ZNAČKY PRO CYKLOTURISTIKU SILNIČNÍ. ZDROJ: [37].....	28
OBRÁZEK 12 - ZNAČKY PRO CYKLOTURISTIKU TERÉNNÍ. ZDROJ: [37]	28
OBRÁZEK 13 - ZNAČENÍ PRO VOZÍČKÁŘE. ZDROJ: [37]	30

Seznam grafů

GRAF 1-VÝVOJ POČTU ODBORŮ ZDROJ: [41]	14
GRAF 2-POČET ČLENŮ KČT V ROCE 1937. ZDROJ: [33]	21
GRAF 3- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO PĚŠÍ. ZDROJ: [41].....	26
GRAF 4- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO LYŽAŘE. ZDROJ: [41]	27
GRAF 5- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO CYKLISTIKU SILNIČNÍ. ZDROJ: [41]	29
GRAF 6- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO CYKLISTIKU TERÉNNÍ. ZDROJ: [41].....	29
GRAF 7- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO KONĚ. ZDROJ: [41]	30

GRAF 8- VÝVOJ ZNAČENÝCH TRAS PRO VOZÍČKÁŘE. ZDROJ: [41].....	31
GRAF 9–VÝVOJ POČTU ODBORŮ. ZDROJ: [41].....	49
GRAF 10– VÝVOJ POČTU ČLENŮ KČT. ZDROJ: [41].....	49
GRAF 11- VÝVOJ POČTU AKCÍ. ZDROJ: [4]	50
GRAF 12- VÝVOJ POČTU AKCÍ PRO MLÁDEŽ. ZDROJ: [4].....	51
GRAF 13- VÝVOJ POČTU AKCÍ PRO RODINY S DĚTMI. ZDROJ: [4].....	51
GRAF 14- VÝVOJ POČTU AKCÍ PRO SENIORY. ZDROJ: [4]	52

Seznam tabulek

TABULKA 1 -VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY KČT. ZDROJ: [10]	21
TABULKA 2-ZNAČENÉ TURISTICKÉ TRASY. ZDROJ: [41]	31

8 Přílohy